

This Project is co-funded by the European Union and the Council of Europe
Bu Proje Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmektedir

**ANAYASA MAHKEMESİNİN TEMEL HAKLAR
ALANINDAKİ KARARLARININ ETKİLİ ŞEKİLDE
UYGULANMASININ DESTEKLENMESİ**
Avrupa Birliği - Avrupa Konseyi Ortak Projesi

**SUPPORTING THE EFFECTIVE IMPLEMENTATION OF
TURKISH CONSTITUTIONAL COURT JUDGMENTS IN
THE FIELD OF FUNDAMENTAL RIGHTS**
European Union - Council of Europe Joint Project

**Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru
Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri**
Eğitim Materyali

This Project is co-funded by the European Union and the Council of Europe
Bu Proje Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmektedir.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Avrupa Birliği – Avrupa Konseyi Ortak Projesi

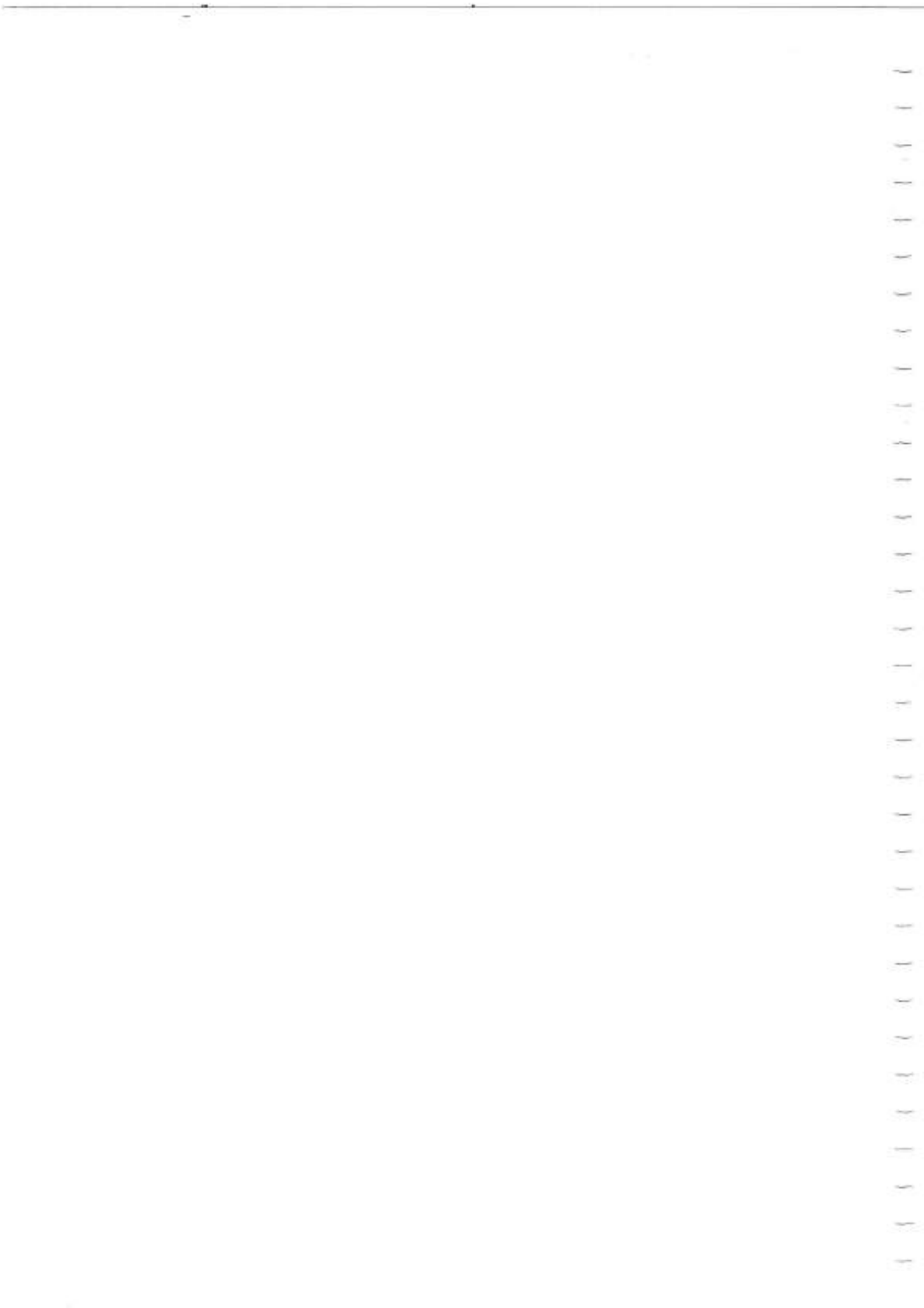
Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Usulü

Eğitim Materyali

İÇİNDEKİLER

Modül 1: Anayasa Mahkemesi'nin İnceleme Yetkisinin Kapsamı.....	1
Modül 2: Olağan Hukuk Yollarının Tüketilmesi & Başvuru Süresi.....	19
Modül 3: Açıkça Dayanaktan Yoksunluk ve Anayasal/Kişisel Önem.....	33
Modül 4: Usulüne Uygun Başvuru & Nitelikli Dilekçe Hazırlama.....	40
EK-1: Konu Bakımından Yetki.....	48
EK-2: Kişi, Yer ve Zaman Bakımından Yetki.....	50
EK-3: Konu Bakımından Yetki Pekiştirme.....	52
EK-4: Hukuk Yollarının Tüketilmesi.....	53
EK-5: Başvuru Yolları ve Süreler.....	55
EK-6: "Kanun Yolu Başvurusu", "Temellendirilmemiş Başvuru", "Açıkça Dayanaktan Yoksunluk".....	57
EK-7: Bariz Takdir Hatası/Keyfiyet.....	59
EK-8: Başvuru Formunda Kaçınılması Gereken Soyut İfadeler.....	64
EK-9: Bireysel Başvuru Formu.....	65
EK-10: Bireysel Başvuru Formu Kılavuzu.....	74
EK-11: Varsayımsal Olay.....	91
EK-12: Varsayımsal Olay.....	93

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Avrupa Birliği – Avrupa Konseyi Ortak Projesi

1. Modül

Anayasa Mahkemesinin İnceleme Yetkisinin Kapsamı

1

Anayasa m. 148

«Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.

Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz.

Bireysel başvuruya ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.»

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

2

AİHM Başvuru İstatistikleri

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi - İhlal Sayıları (1953 - 2023)

Devletler	İhlal Sayıları
Almanya	366
Fransa	1099
Türkiye	3972

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

3

AİHM Başvuru İstatistikleri

Türkiye'ye Karşı Yapılan Başvurular

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

4

AYM İstatistikleri (2012-2024)

Sonuçlandırılan başvuruların karar türüne göre dağılımı

İhtilaf mahkemece	435.437
Yürürlükten kaldırma	18.846
İhtilaf iptal	13.712
Diğer	2.140
İhtilaf mahkemesinde	1.425
Toplam	471.360

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

5

Anayasa m.148

«Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.

Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz.

Bireysel başvuruya ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.»

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

6

Kişi Yönünden Yetki Hükümleri 6216 sayılı Kanun

Bireysel başvuru hakkı

MADDE 45- (1) Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir.

(2) İhale neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmiş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının bireysel başvuru yapılmadan önce tüketilmiş olması gerekir.

(3) Yasama işlemleri ile düzenleyici idari işlemler aleyhine doğrudan bireysel başvuru yapılamayacağı gibi Anayasa Mahkemesi kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler de bireysel başvurunun konusu olamaz.

Bireysel başvuru hakkına sahip olanlar

MADDE 46- (1) Bireysel başvuru ancak ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenler tarafından yapılabilir.

(2) Kamu tüzel kişileri bireysel başvuru yapamaz. Özel hukuk tüzel kişileri sadece tüzel kişiliğe ait haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle bireysel başvuruda bulunabilir.

(3) Yalnızca Türk vatandaşlarına tanınan haklarla ilgili olarak yabancılar bireysel başvuru yapamaz."

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

7

«Herkes» = «Her Kişi»

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

8

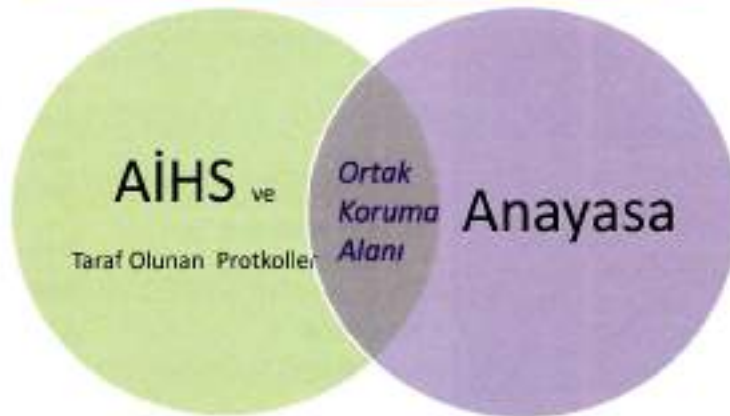
Mağdurluk Statüsü

- **Kişisellik**
 - Tüzel kişiler, üyeleri adına başvuru yapamaz.
- **Güncellik**
 - Müdahalenin yakın bir gelecekte gerçekleşmesi ve müdahale ile birlikte ihlale dönük geri dönüşümler sonuçların çıkması pek olası ise kişiler “potansiyel mağdur” sayılabilir.
- **Doğrudanlık**
 - Özellikle yaşam hakkı ihlali söz konusu olduğunda yaşamı yitirenlerin “yakınları” dolaylı mağdur olsalar da taraf ehliyetine sahiptir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasını Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

9

«Ortak Koruma Alanı»

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasını Desteklenmesi
Supporting the effective implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

10

Ortak Koruma Hakları

HAKLAR	ANAYASA	SÖZLEŞME
Yaşam hakkı	m.17/1, 17/4	m. 2
İykenca ve kötü muamele yasağı	m.17/1, 17/3	m.3
Zorla çalıştırma ve zorunlu çalışma yasağı	m.18, 24/1, 48/1, 50, 72	m.4
Kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı	m.19, 141/4	m.5
Mahkemeye başvuru hakkı	m.19, 40/2, 125/1, 125/5, 138/son, 148/3, 154, 155	m. 6
Kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız mahkemede yargılanma hakkı	m.36, 37, 138, 139, 140/2, 140/3, 140/4, 140/5, 142, 145/3, 145/4	m. 6
Hakkaniyete uygun yargılanma hakkı	m.36, 38/5, 38/6, 39, 141/3	m. 6
Masumiyet karinesi	m.36, 38/4	m. 6
Suç isnat edilen kişinin asgari hakları	m.36	m. 6
Aleni yargılanma hakkı	m.36, 141/1, 141/2	m. 6
Makul sürede yargılanma hakkı	m.36, 141/4	m. 6
Suçta ve cezada kanunilik hakkı	m.38/1	m. 7

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

11

Ortak Koruma Hakları

HAKLAR	ANAYASA	SÖZLEŞME
Özel yaşama saygı hakkı	m.17/1, 20/1, 23, 20/2, 20/3, 23/2, 23/4, 23/5	m.8
Aile yaşamına saygı hakkı	m.20/1, 20/2	m.8
Konuta saygı hakkı	m.21	m.8
Haberleşmeye saygı hakkı	m.22/1, 22/2	m.8
Düşünce, vicdan ve din özgürlüğü hakkı	m.24, 136	m.9
İfade özgürlüğü hakkı	m.25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 134, 133/1	m. 10
Toplantı ve gösteri özgürlükleri hakkı	m.34	m.11
Örgütlenme özgürlüğü hakkı, siyasi partiler	m.33, 68, 69, 135	m.11
Sendikal haklar	m.51, 53, 54, 55	m.11
Evlence ve aile kurma hakkı	m.20/1, 41	m.12
Etkili başvuru hakkı	m.40, 148/3, 74/4	m.13
Ayrımcılık yasağı	m.10, 41/1	m.14

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

12

Hak Getiren Protokoller

Belge	İmza	Onay	Yürürlük
İHAS	04/11/1950	18/05/1954	18/05/1954
1 No.lu Protokol	20/03/1952	18/05/1954	18/05/1954
4 No.lu Protokol	19/10/1992	-*	-
7 No.lu Protokol	14/03/1985	02/05/2016	01/08/2016
12 No.lu Protokol	18/04/2001	-	-
13 No.lu Protokol	09/01/2004	20/02/2006	01/06/2006

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

13

* 4 No.lu Protokol ?

- Türkiye, 4 Numaralı Protokol'ü 19 Ekim 1992 tarihinde imzalamıştır. 23 Şubat 1994 tarih ve 3975 sayılı Onaya Uygun Bulma Kanunu, 26 Şubat 1994 tarih ve 21861 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.
- Protokol'ün onaylanmasını kararlaştıran 9 Haziran 1994 tarih ve 94/5749 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve Protokol'ün resmi Türkçe çevirisi, 14 Temmuz 1994 tarih ve 21990 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

14

Protokollerde Tanınan Haklar

Protokol	Taninan Haklar
1 No.lu Protokol	<ul style="list-style-type: none"> Mülkiyet Hakkı Eğitim Özgürlüğü Serbest Seçim Hakkı
4 No.lu Protokol	<ul style="list-style-type: none"> Seyahat Özgürlüğü Yerleşme Özgürlüğü Yurt Dışına Çıkma Özgürlüğü Vatandaşları Sınır Dışı Etme Yasağı Yabancıları Topluca Sınır Dışı Etme Yasağı
7 No.lu Protokol	<ul style="list-style-type: none"> Yabancıların Sınır Dışı Edilmelerinde Usul Güvenceleri Cezai Konularda Kanun Yoluna Başvurma Hakkı Hatalı Mahkûmiyetten Ötürü Tazminat Hakkı İki Defa Yargılanma ve Cezalandırma Yasağı Eğlerin Eşitliği Hakkı
12 No.lu Protokol	<ul style="list-style-type: none"> Ayrımcılık Yasağı (Genel)
13 No.lu Protokol	<ul style="list-style-type: none"> Ölüm Cezası Yasağı (Genel)

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

15

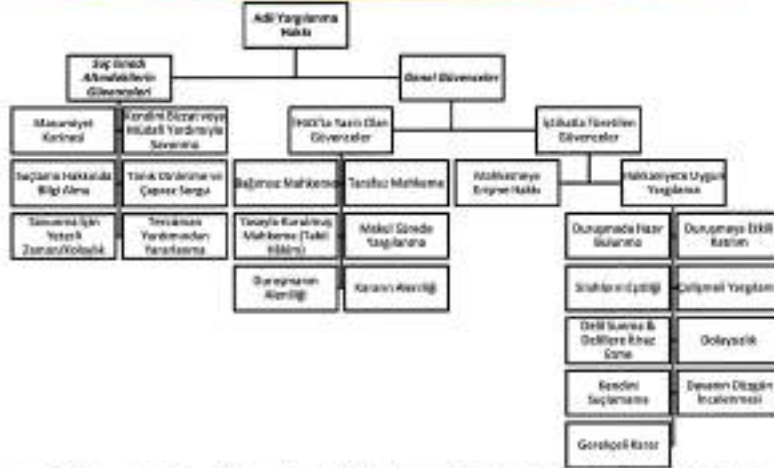
Ortak Korumada Tartışmalı Olan Noktalar

Temel Hak	Sözleşme'den Kaynaklı Daralmalar
Kıyı Özgürlüğü	Resen-periyodik inceleme duruşmaları güvence kapsamı dışındadır. «Hüküm özlü tutukluluk», tutukluluk süresi hesabının dışındadır. Yakınlarını haberdar etme hakkı tanınmamıştır.
Adil Yargılanma Hakkı	"Kişisel hak ve yükümlülükler ile ilgili uyumsuzluklar" veya "suç isnadı altındakiler" için güvence getirmiştir.
Suçta ve Cezada Kanunilik	"Suç ve ceza" kavramları "dar" anlamdadır.
Toplanı Özgürlüğü	"İzinsiz" güvencesi düzenlenmemiştir.
Evlenme Özgürlüğü	Kadın ve erkeğin evlenmesinden özellikle bahsedilmemiştir.
Etkili Başvuru Hakkı	"Bağımlı hak" olarak düzenlenmiştir.
Ayrımcılık Yasağı	"Bağımlı hak" olarak düzenlenmiştir.
Serbest Seçim Hakkı	"Yasama organı seçimi" ile sınırlıdır.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

16

Adil Yargılanma Hakkı Güvenceleri

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

17

Adil Yargılanma Hakkında «Kapsam» Sorunu

Davaların konusunda göre ilgili hakları (örn. yaşam hakkı, işlenme yasağı vb.) "usul" boyutu (etkili sonuçlanma) ile sınırlanmalıdır.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

18

Ceza Muhakemesinde Müşteki/Katılanın «Adil Yargılanma» Hakkı Sorunu

- AİHS'ye göre ceza muhakemesinde adil yargılanma hakkı güvenceleri şüpheli ve sanık gibi suç isnadı altındaki kişilere tanınmıştır.
- Yargılamadaki müşteki/katılan/suçtan zarar gören bu bağlamda karşılaştıkları usuli sorunları ancak davanın konusuna göre ihlal edildiğini savundukları temel hakkın (yaşam hakkı, işkence yasağı vb.) «etkili soruşturma yükümlülüğü» bakımından ihlal edildiğini ileri sürmelidirler.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

19

Etkili Soruşturma Testi

- "Resen ve derhal" başlanmış mı?
- "Tarafsız ve bağımsız" yürütülmüş mü?
- "Etkili deliller" toplanmış mı?
- "Makul bir özen ve süratlilik" var mı?
- "Kamusal denetime açıklık" var mı?
- Faile "caydırıcı ceza" verilmiş mi?

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

20

Mülkiyet Hakkı ≠ Mülkiyet Edinme Beklentisi

Örneğin;

- Avukatların vekalet ücretlerinin eksik ödenmesi,
- İşçilerin işçilik alacaklarının ödenmemesi,
- Kamu çalışanlarının atama/terfi/görevlendirme işleminin yapılmaması nedeniyle özlük haklarından yoksun kalması,
- Belli bir işte çalışmak isteyenlerin diplomasının tanınmaması,
- Mesleğe kabul edilmeme veya kamu görevinden çıkarılma gibi nedenlerden ötürü belli bir mesleği icra edememekten kaynaklı zararlar,
- Bir girişimin yöneldiği faaliyet için lisans verilmemesinin yarattığı zararlar,
- Sosyal güvenlik hukukundaki kimi hak öznelerinin yaşlılık veya yetim aylığı ya da maluliyet yardımı gibi ödemelerin eksik hesaplandığı iddiası, mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına dayanak yapılırsa başvuru «konu bakımından yetkisizlik» nedeniyle reddedilir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasını Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

21

Kamu Gücü

AYM Kanunu (m.45/3): «Yasama işlemleri ile düzenleyici idari işlemler aleyhine doğrudan bireysel başvuru yapılamayacağı gibi Anayasa Mahkemesi kararları ile Anayasanın yargı denetimini dışında bıraktığı işlemler de bireysel başvurunun konusu olamaz.»

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasını Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

22

Anayasa'nın Yargı Denetimi Dışında Bıraktığı İşlemler

- AY m.59/3: «Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı mercine başvurulamaz.»
- AY m.79/2: «Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine başka bir mercie başvurulamaz.»
- AY m.125/2: «Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.»
- AY m.159/10: «Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz.»
- Anayasa, başkaca düzenlemeler (esas yönünden Anayasa değişiklikleri, inkılap kanunları, OHAL CBK'ları...) de yargı denetimine kapalıdır fakat bunlar «düzenleme» niteliği uyarınca zaten yargısal denetim dışındadır.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

23

Yer Bakımından Yetki

- Ana kural, AYM'nin Türkiye Cumhuriyeti sınırları dahilindeki kamu gücü müdahaleleriyle sınırlı yetkili değildir.
- Buna karşın sınır ötesi operasyonlar da ve fiilen egemen olunan mahal yetki kapsamında olabilir.
- Türk Bayrağı taşıyan gemiler vb. yetki içi sayılabilir.
- KKTC yetki dışıdır.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

24

Zaman Bakımından Yetki

- Kritik Tarih: **23.09.2012**
- AYM Kanunu, Geçici m.1/8: «*Mahkeme, 23/9/2012 tarihinden sonra kesinleşen nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılacak bireysel başvuruları inceler.*»
- Müdahale kritik tarihten önce başlamış olsa da “**süregelen ihlaller**” yönünden yetki geçerlidir.
- İlgili tarihten önce kesinleşmiş bir kararı, zaman bakımından yetkisizlik sorununu aşmak için yeniden “**canlandırma**” girişimleri kabul görmez.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

25

Grup Çalışması/Örnek Olay (Etkinlik 2)

- Her grup bir sözcü/yazman seçmelidir.
- Örnek olayı 10 dk. içerisinde, sunum başlığımız çerçevesinde tartışıp, tüm soruları yanıtlayınız.
- Yanıtlarınızı sözcünüz vasıtasıyla iletiniz.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

26

1. Soru

- Bay (A), yurt dışında (Ü) üniversitesinde tıp eğitimi almış ve 2013 yılında mezun olmuştur. Bu mezuniyetten sonra aynı yıl Yüksek Öğretim Kurulu'na (YÖK) başvurmuş ve Türkiye'de hekimlik yapabilmesi için diplomasına denklik işlemi tesis edilmesini istemiştir. YÖK, bu talebi reddetmiştir. Bay (A)'nın bu karara karşı açtığı dava, idari yargıda reddedilmiş ve kesinleşmiştir.
- Bay (A), Diplomasının YÖK tarafından tanınmamasından ötürü **“kamu hizmetine girme hakkı”** ve **“çalışma hakkının”** ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

27

2. Soru

- (A), kamu hizmetine girmesine engel olan bu durum karşısında YÖK'ün bahçesinde (kendisiyle aynı durumda olan kişilerle birlikte) bir basın açıklaması yapmak üzere toplanmış ve saldırgan sloganlar atıp YÖK'ün bombalanması gereken bir yapı olduğunu söyleyen bir basın açıklamasını okumak istemiştir. Kolluk görevlileri bu gösteri için izin almadığını, dolayısıyla toplanmalarının hukuka aykırı olduğunu ihtar etmiş; ayrıca grubun dağılması ve ceplerinde getirdikleri taşları YÖK'ün camlarına atmaları akabinde üzerlerine biber gazı sıkılmışlardır.
- Bu arbede sırasında Polis (P)'nin kendisine doğru “pis çingene” diyerek bağırıp nişan aldığı görülen Bay (A) gözünden ağır biçimde yaralanmış ve baygınlık geçirmiştir. Görme yetisini %80 oranında kaybeden Bay (A), ertesi gün (P) hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. (P) hakkında başlatılan soruşturma hâlâ devam etmektedir.
- Bay (A) **“toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının”** ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

28

3. Soru

- (A), kamu hizmetine girmesine engel olan bu durum karşısında YÖK'ün bahçesinde (kendisiyle aynı durumda olan kişilerle birlikte) bir basın açıklaması yapmak üzere toplanmış ve saldırgan sloganlar atıp YÖK'ün bombalanması gereken bir yapı olduğunu söyleyen bir basın açıklamasını okumak istemiştir. Kolluk görevlileri bu gösteri için izin alınmadığını, dolayısıyla toplanmalarının hukuksal olduğunu ihtar etmiş; ayrıca grubun dağılmaması ve ceplerinde getirdikleri taşları YÖK'ün camlarına atmaları akabinde üzerlerine biber gazı sıkılmışlardır.
- Bu arbede sırasında Polis (P)'nin kendisine doğru "pis çingene" diyerek bağırıp nişan aldığı görülen Bay (A) gözünden ağır biçimde yaralanmış ve bayramlık geçirmiştir. Görme yetisini %80 oranında kaybeden Bay (A), ertesi gün (P) hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. (P) hakkında başlatılan soruşturma hâlâ devam etmektedir.
- Bay (A), Polis (P)'nin kendisini gözünden kasten yaralamasından ötürü "özel yaşama saygı hakkının" ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

29

Kişinin Dokunulmazlığı, Maddî ve Manevî Varlığının Korunması Hakkı Ağırlık Ölçeği

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

30

4. Soru

- (A), kamu hizmetine girmesine engel olan bu durum karşısında YÖK'ün bahçesinde (kendisiyle aynı durumda olan kişilerle birlikte) bir basın açıklaması yapmak üzere toplanmış ve saldırgan sloganlar atıp YÖK'ün bombalanması gereken bir yapı olduğunu söyleyen bir basın açıklamasını okumak istemiştir. Kolluk görevlileri bu gösteri için izin alınmadığını, dolayısıyla toplanmalarının hukuka aykırı olduğunu ihtar etmiş; ayrıca grubun dağılması ve ceplerinde getirdikleri taşları YÖK'ün camlarına atmaları akabinde üzerlerine biber gazı sıkılmışlardır.
- Bu arbede sırasında Polis (P)'nin kendisine doğru "pis çingene" diyerek bağırıp nişan aldığını gören Bay (A) gözünden ağır biçimde yaralanmış ve baygınlık geçirmiştir. Görme yetisini %80 oranında kaybeden Bay (A), ertesi gün (P) hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. (P) hakkında başlatılan soruşturma hâlâ devam etmektedir.
- Bay (A), Polis (P)'nin kendisine sarf ettiği "Pis Çingene" lafından ötürü "**ayrımcılık yasağına**" ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

31

5. Soru

- (A), kamu hizmetine girmesine engel olan bu durum karşısında YÖK'ün bahçesinde (kendisiyle aynı durumda olan kişilerle birlikte) bir basın açıklaması yapmak üzere toplanmış ve saldırgan sloganlar atıp YÖK'ün bombalanması gereken bir yapı olduğunu söyleyen bir basın açıklaması okumak istemiştir. Kolluk görevlileri bu gösteri için izin alınmadığını, dolayısıyla toplanmalarının hukuka aykırı olduğunu ihtar etmiş; ayrıca grubun dağılması ve ceplerinde getirdikleri taşları YÖK'ün camlarına atmaları akabinde üzerlerine biber gazı sıkılmışlardır.
- Bu arbede sırasında Polis (P)'nin kendisine doğru "pis çingene" diyerek bağırıp nişan aldığını gören Bay (A) gözünden ağır biçimde yaralanmış ve baygınlık geçirmiştir. Görme yetisini %80 oranında kaybeden Bay (A), ertesi gün (P) hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. (P) hakkında başlatılan soruşturma hâlâ devam etmektedir.
- Bay (A), Polis (P) hakkında yaptığı suç duyurusu neticesindeki yargılamanın 10 yıldan uzun sürmesinden ötürü adil yargılanma hakkı bünyesinde yer alan "**makul sürede yargılanma hakkı**"nın ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

32

Adil Yargılanma Hakkında «Kapsam» Sorunu

33

6. Soru

- Olaydan bir süre sonra kendine gelen Bay (A), hastane çıkışında hakkında terör örgütü üyesi olduğu gerekçesiyle sürdürülen bir yargılamada "yakalama emri" olduğu gerekçesiyle gözaltına alınmış ve çıkarıldığı mahkemede, "atıl suçun vasıf, mahiyet ve ağırlığı, terör örgütü üyesi (T) 'nin beyanı itirafı uyarınca terör şüphelisi olduğu, yurt dışına çok uzak girip çıktığı ve sabit bir ikametgâhi olmadığı" gerekçesiyle tutuklanmıştır. Bay (A) bu tutukluluk kararına itiraz etmiş, itirazı reddedilmiştir. Bundan otuz gün sonra, (CMK md. 108 uyarınca Cumhuriyet savcısının istemi üzerine) sulu ceza hâkimliği, tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmediğini incelemiş ve tutukluluğun devamına karar vermiştir.
- Bay (A), tutukluluğun devamı kararı verilirken savcı görüşü alınmış olmasına rağmen kendisinin bu görüşe karşı beyanının alınmamasından yakınmakta ve "kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının" ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

34

7. Soru

- Bay (A) bu süreçte ayrıca tutuklu olarak tutulduğu 2 no.lu odadan alınıp 7 no.lu odaya yerleştirilmiştir. Kendisinin hiçbir gerekçe gösterilmeksizin disiplin suçlarının kaldığı tek kişilik hücreye yerleştirildiğini belirtmiş, hücrenin fiziki şartları nedeniyle yargılandığı davada etkin bir savunma yapmasının, duruşmaları dinç ve sağlıklı şekilde takip edebilmesinin mümkün olmadığı gerekçesiyle İnfaz Hâkimliğine şikâyet başvurusunda bulunmuştur. Hâkimlik, bu şikâyeti “*tutukluların nerede tutulacağını belirleme yetkisinin İdare ve Gözlem Kurulu’nda olduğu, kendisinin kaldığı tek kişilik odanın hücre niteliği taşımadığı ve iddialarının aksine sıcak su ve havalandırma olanaklarına sahip olduğu*” gerekçesiyle reddetmiştir.
- Bay (A) bu bağlamda “**savunma hakkının**” kullandırılmadığından yakınmıştır.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

35

8. Soru

- Bay (A), tutuklanmasından kısa bir süre önce açmış olduğu bakkal dükkânının kendisinin tutuklu kaldığı sürede çalışmamasından ötürü battığını ve alacaklılarının tüm malları için haciz işlemleri başlattığını öğrenmiştir.
- Bay (A) “**mülkiyet hakkının**” ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

36

By Decision of the Council of Ministers of the Council of Europe
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Avrupa Birliği – Avrupa Konseyi Ortak Projesi

2. Modül

Olağan Hukuk Yollarının Tüketilmesi

Başvuru Süresi

1

AİHM'den ilk 15 Temmuz kararı

AİHM, 15 Temmuz sonrası tutuklanan, çoğu hakim ve savcı devlet memurlarından gelen dava başvurularına "şç hukuk yolları tüketilmesi" gerekçesiyle geri çevirdi. Karar diğer 15 Temmuz başvuruları için emsal niteliğinde.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi ;
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

2

Olağan Kanun Yolları ve Süre

- **Olağan Kanun Yolları:**

- İtiraz,
- İstinaf,
- Temyiz.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

3

Olağanüstü Kanun Yolları ve Süre

- **Olağanüstü Kanun Yolları:**

- Yargılamanın İadesi (HMK m.374 vd, CMK m.311 ve m.314, İYUK m.53),
- İtiraz (CMK m.308 ve m.308/A), Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının itiraz yetkisi ve BAM Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz yetkisi
- Kanun Yararına Bozma (CMK m.309, HMK m.363).

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

4

Şekli Anlamda Tüketme

- Hukuk yollarının tüketilmesinde, ilgili mevzuatın kurallarına ve biçimsel kurallara tamamen uyulmalıdır.
- Usulüne uygun tüketilmeyen hukuk yolları «tüketilmiş» sayılmaz.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

5

Maddi Anlamda Tüketme

- Başvurucuların hukuki yolları tüketirken Anayasal bir tartışma sürdürmesi gerekir.
- Başka bir deyişle, bireysel başvurudan önce, ilgili temel hakkın ihlal edildiğini ileri sürmüş olmaları gerekir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

6

Birden Fazla Hukuk Yolu?

- Eğer birden çok hukuk yolu varsa, **talebi öncelikli olarak karşılayan** yolun tüketilmesi gerekir.
- Örneğin kasten olmayan yaralama, ölüm vb. vakalarda tazminat yoluna da gidilmelidir.
- Örneğin hakaret davalarında, tazminat yoluna da gidilmelidir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

7

Dava Bitmeden Yapılabilecek Kimi Başvurular

- 7499 sayılı Kanunun makul süreye ilişkin tazminat başvuruları açısından yürürlüğü öncesinde bir yargılamanın süresinin makul olmaktan çıkması durumunda dava bitmeden "**makul sürede yargılama hakkı**" yönünden AYM'ye başvuru yapılabilirdi. Buna karşın AYM'nin makul süreye ilişkin içtihatları doğrultusunda (Bkz. *Nevrîye Kıroç* başvurusu) son yasal değişiklik kapsamında **12.03.2024** tarihinden (7499 sayılı Kanun m.24 ve m.40/1-ç) itibaren Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu'na doğrudan başvuru yapılması gerektiği hususu dikkate alınmalıdır.
- Tutukluluk karşısında itiraz üzerine verilen itirazın reddi kararı sonrasında (yargılama bitmeden) "**özgürlük ve güvenlik hakkı**" yönünden başvuru yapılabilir.
- Bir kararın **icra edilmemesi** halinde o karara dair hukuk yolu etkili olmaktan çıkar.
- Gözaltı veya tutukluluk durumu sona erdiğinde **CMK m.141** yoluna (asıl yargılama bitmeden) gitmek gerekir.
- 7499 sayılı Kanun m.13 uyarınca **CMK m.141/1-e-f1** (koruma tedbirleri nedeniyle tazminat istemi) kapsamındaki talepler bakımından da Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu'na doğrudan başvuru yapılması gerektiği (**01.06.2024**) dikkate alınmalıdır.
- Etkili olmayacağı konusunda **yerleşik içtihat** bulunan yolları tüketmeye gerek yoktur.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

8

Geçici Tedbir Kararı

- Sadece başvurunun yaşamına, ya da maddi veya manevi bütünlüğüne yönelik ciddi bir tehlike bulunması gerekir.
- **AYM Kanunu (m.49/5):** “Bölümler, esas inceleme aşamasında, başvurunun temel haklarının korunması için zorunlu gördükleri tedbirlere resen veya başvurunun talebi üzerine karar verebilir. Tedbire karar verilmesi hâlinde, esas hakkındaki kararın **en geç altı ay içinde** verilmesi gerekir. **Aksi takdirde tedbir kararı kendiliğinden kalkar.**”
- **AYM İçtüzüğü (m.49/5):** “Başvurunun **yaşamına ya da maddi veya manevi bütünlüğüne yönelik ciddi bir tehlike** bulunduğu anlaşıldığına göre, Bölümlerce esas inceleme aşamasında gerekli tedbirlere resen veya başvurunun talebi üzerine karar verilebilir.”

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

15

Pilot Karar

- Resen veya Adalet Bakanlığının talebi üzerine “Bölümler” karar verir.
- Bir başvurunun “**yapısal bir sorundan**” kaynaklandığını ve bu sorunun başka başvurulara yol açtığı/açacağı tespit etmelidir.
- Böylece benzer başvuruların görülmesi **ertelenir**.
- Yapısal sorun ve çözümü için “**alınması gereken önlemleri**” belirten bir karar verilir.
- Benzer nitelikteki başvurular **idari mercilerce** bu ilkeler çerçevesinde çözümlenir; çözümlenmediği takdirde Mahkeme tarafından **topluca görülmek üzere** karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

16

Mazeret (İçtüzük m.64)

- Haklı bir mazereti nedeniyle süresi içinde başvuramayanlar, **mazeretin kalktığı tarihten itibaren 15 GÜN** içinde ve mazeretlerini belgeleyen delillerle birlikte başvurabilirler.
- Mahkeme, öncelikle başvuruçunun mazeretinin geçerli görülüp görülmediğini inceleyerek talebi kabul veya reddeder.
- Başvuru evrakında herhangi bir eksiklik bulunması hâlinde, Mahkeme yazı işleri tarafından **eksikliğin giderilmesi** için başvuruçuyu veya varsa vekiline **15 GÜNÜ** glünü geçmemek üzere bir süre verilir ve geçerli bir mazereti olmaksızın bu sürede eksikliğin tamamlanmaması durumunda başvurunun reddine karar verileceği bildirilir (AYM Kanunu m.47/6, *Mehmet Ercil ve Diğerleri*, B.No:2014/11864, 24.02.2016).

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi,
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

13

Neler «Mazeret» Sayılmaz?

- Vekili olan bir başvuruçunun köyde oturması ve şehir merkezine sürekli otobüsün olmaması,
- Tutukluken bireysel başvuru yapabileceğini bilmediği iddiası,
- Bireysel başvuru yapması durumunda Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesindeki jandarma uzman çavuşluk sözleşmesinin feshedileceği korku ve endişesi taşımak,
- Ağır olmayan kimi hastalık örnekleri:
 - 10 gün istirahat edilmesini gerektiren "akut bronşit",
 - 5 gün istirahat gerektiren "nazoşaranjit" ve "miyalji",
 - 3 gün istirahat edilmesini gerektiren "akut faranjit",
 - 2 gün istirahat edilmesini gerektiren "adenomyosis",
 - 1 gün istirahat edilmesini gerektiren "bel ağrısı",
 - Düşme nedeniyle "akut ağrı".

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi,
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

14

Başvuru Süresinin Başlangıcı

«Mevzuatta, Yargıtay ceza dairelerinin kararlarının taraflara tebliğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Ceza yargılamasında nihai kararın tebliğ edilmediği durumlarda kararın derece mahkemesine ulaşmasından ve böylece gerekçesinin erişilebilir olmasından sonra, özen yükümlülüğü kapsamında makul bir süre içinde bireysel başvuru yapmak isteyen ilgililerden karara erişmeleri ve karar gerekçesini öğrenmeleri beklenir.

Bu kapsamda erişilebilir olan nihai kararın en geç üç ay içinde ilgilileri tarafından bilindiği ve gerekçesinin öğrenildiği kabul edilmelidir. Aksi tespit edilmediği sürece bireysel başvuru için Kanun'da öngörülen otuz günlük başvuru süresi, en geç anılan üç aylık sürenin sona ermesinden itibaren başlayacaktır.» (A.C. ve Diğerleri, B.No:2013/1827, 25.02.2016)

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

11

Başvuru Süresinin Sonu

- **Son Günün Hafta Sonuna Gelmesi:** Pazartesi yapılabilir.
- **Resmi Tatil:** Takip eden ilk iş günü yapılabilir.
- **Mesai Saati:** (Kural olarak) çalışma saatlerinin sonuna kadar yapılabilir.
- **İdari Tatil:** Süreler işler.
- **Adli Tatil:** Süreler işler.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

12

Başvuru Süresi (AYM Kanunu m.47/5)

Bireysel başvurunun, başvuru yollarının tüketildiği tarihten; başvuru yolu öngörülmemişse ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren

30 GÜN

İçerisinde yer almaz.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasını Desteklenmesi,
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

9

Başvuru Süresinin Başlangıcı

- Süre, teahhüt veya tebliğin ertesi gününden itibaren başlar.
- Vekille takip edilen işlerde dahi, başvuru yollarının tüketildiği tarihten itibaren süre bu öğrenme ile başlar!
- Başvuru yollarının tüketilmeden önce (UYAP vb. araçlarla) öğrenildiyse, süre öğrenmeyle başlar!

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasını Desteklenmesi,
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

10

Pilot Karar Örnekleri

- Y.T. BAŞVURUSU, (B.No: 2016/22408, 30.05.2019)-Snr. dno. k000 maddesi
- HAMİT YAKUT BAŞVURUSU, (B.No: 2014/6548, 10.06.2021)-TCK m.220/6
- KESKİN KALEM YAYINCILIK VE TİCARET A.Ş. VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU, (B.No: 2018/14884, 27.10.2022)-Habece erişim engeli
- NEVRİYE KURUC BAŞVURUSU, (B.No: 2021/58970, 05.07.2022, ayrıca bkz. Keser Ahınoğlu [GK], 2023/1136, 25.07.2023)-unut yağılması- tazminat için genel bir başvuru yolunun bulunmaması
- YENİ GÜN HABER AJANSI BASIN VE YAYINCILIK A. Ş. BAŞVURUSU, (Başvuru Numarası: 2015/6313), Karar Tarihi: 13.09.2019-Yayın yasağı ve ifade özgürlüğü
- ATILLA YAZAR VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU, (B.No: 2016/1635, 05.07.2022)-HAGB- ifade özgürlüğü
- DENİZ YAVUNCU VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU, (B.No:2018/5126, 23.02.2023)-TCK m.220/6

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

17

Düşme Kararı (İçtüzük m.80)

- Şu hallerde düşme kararı verilir:
 - Başvurucunun davasını açıkça **teragüt** etmesi,
 - Başvurucunun davasını **takip**iz bırakıp gitmesi anlaşılmaması,
 - İhtilaf ve sonuçlarının ortadan **kalkması** olması,
 - Bölünler ya da Komisyonlara saptıran herhangi bir **başka gerekçeden** ötürü, başvurunun incelenmesini sürdürülmesini haklı kılan bir neden göstermemesi.
- Anılan koşullar bulunsa bile Anayasanın uygulanması ve yorumlanması veya temel hakların kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi ya da insan haklarına saygının gerekli olduğu hallerde incelemeye **devam edebilir**.
- Bir başvuru, başvurudan sonra **ölmesi** halinde mirasçılarının **makul sürede** başvuruyu devam etmek istediklerini bildirmeleri gerekir.
- AYM bu "makul süre"yi içtihadında **4 AY** olarak belirlemiştir (T.G., B.No:2017/21163, 09.01.2019).

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

18

Başvuru Hakkının Kötüye Kullanılması

- Özellikle başvurucunun ölümü veya kesin hükümde veya müdahalede değişiklikler olması gibi sıra dışı hallerde avukatların bunu Anayasa Mahkemesi'ne bildirmesi önem taşır.
- Aksi halde 2.000TL'ye kadar disiplin para cezasına hükmedilme riski bulunmaktadır (İçtüzük m.83).

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

19

Uygulamalı Çalışma I (Etkinlik 2)

- 5 gruba ayrılın.
- Her grup bir sözcü/yazman seçmelidir.
- Ek.4'te bulunan olayı **10 dk.** içinde tartışıp, kendi grubunuza yönelik soruyu yanıtlayınız.
- Yanıtlarınızı sözcünüz vasıtasıyla iletiniz.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

20

Grup I

Bay (A), yüksek tansiyon şikâyetiyle 02.01.2016 tarihinde (H) Devlet Hastanesi'ne gitmiştir. Hastanede, aort damar daralması teşhisiyle stent tedavisi uygulanan (A), bu tedaviye yanıt veremeyince Hastane'nin Kardiyoloji Kalp Cerrahisi Konseyi, (A) için bir ameliyat kararı almıştır. Kendisine sadece ameliyata girmesinin zorunlu olduğu söylenen (A), 02/02/2016 tarihinde gerçekleşen ameliyatta kanama gerçekleştiği için bitkisel hayata girmiş ve kısa süre sonra yaşamını yitirmiştir.

Bay (A)'nın eşi olan Bayan (B), ameliyatı yapan Doktor (D) hakkında 15.02.2016 tarihinde suç duyurusunda bulunmuştur. Bu suç duyurusunda, kendisine ameliyatın riskleri hakkında hiçbir bir bilgi verilmediğini, ayrıca kanama hâlinde kullanılan kalp ve akciğer makinasının eşinin kanaması başlamasından yaklaşık bir saat sonra bağlandığını, bunun da "görevi ihmal" suçunu oluşturduğunu ileri sürmüştür. Bu süreç, Doktor (D) hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun uyarınca soruşturma izni verilmesi üzerine 05.05.2023 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığı (takipsizlik) kararıyla sonuçlanmıştır. Bayan (B) bu karara karşı aynı gün itirazda bulunmuş, fakat bu itiraz da 06.06.2023 tarihinde reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi,
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

21

Grup II

Bayan (B), 03.03.2016 tarihinde hastaneden çıkarken gördüğü (D)'ye herkesin içinde "bu yaptıklarını sana ödeteceğim, b.k kafalı aşâğılık doktor müsveddesi" diye bağırması, bunun üzerine hastanede görevli olan polisler, Bayan (B)'yi gözaltına almıştır. Bayan (B), 05.03.2016 tarihinde serbest bırakılmış fakat Doktor (D)'nin yaptığı suç duyurusu uyarınca hakkında (04.04.2016 tarihinde "kamu görevlisine hakaret" ettiği gerekçesiyle) bir ceza davası açılmıştır. Bu dava 02.01.2022 tarihinde beraatle sonuçlanmıştır. Doktor (D)'nin yaptığı istinaf başvurusu Bölge Adliye Mahkemesi tarafından 02.01.2022 tarihinde temyiz yolu kapalı olmak üzere reddedilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi,
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

22

Grup III

Bayan (B) gözaltından çıktıktan üç gün sonra (08.03.2016) tarihinde, bulunduğu yerdeki savcılığa gidip nezarethanede (P) isimli bir polis memurunun, tenasül organına dokunduğunu ve tepki göstermesi üzerine (P)'nin, kendisine üç tokat ve bir tekme attığını, hatta bu nedenle gözaltı süresinin uzadığını söylemiştir. Savcılık, bu konuda soruşturma başlatmış fakat (P)'nin izinde olması nedeniyle ifadesini alamamıştır. Bugüne değin soruşturma dosyasında başkaca bir işlem gerçekleşmemiştir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

23

Grup IV

- Bayan (B), eşi Bay (A)'nın vefatı üzerine 15.03.2016 tarihinde, terekenin açılmasıyla birlikte, eşinin bir kadastro tespit davasının davacısı olduğunu öğrenmiştir. 02.01.1998 tarihinde açılan bu davaya 16.03.2016 tarihinde müdahil olmak istemiş ve bu talebi 01.04.2016 tarihinde kabul edilmiştir. Dava halihazırda derdesttir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

24

Grup V

Bayan (B), 03.03.2016 tarihinde hastaneden çıkarken gördüğü (D)'ye herkesin içinde "bu yaptıklarını sana ödeteceğim, b.k kafalı aşağılık doktor müsveddesi" diye bağırmış, bunun üzerine hastanede görevli olan polisler, Bayan (B)'yi gözaltına almıştır. Bayan (B), 05.03.2016 tarihinde serbest bırakılmış fakat Doktor (D)'nin yaptığı suç duyurusu uyarınca hakkında (04.04.2016 tarihinde "kamu görevlisine hakaret" ettiği gerekçesiyle) bir ceza davası açılmıştır. Bu dava 02.01.2022 tarihinde beraatle sonuçlanmıştır. Doktor (D)'nin yaptığı istinaf başvurusu Bölge Adliye Mahkemesi tarafından 02.01.2022 tarihinde temyiz yolu kapalı olmak üzere reddedilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasını Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

25

Uygulamalı Çalışma II Etkinlik 3

- Her grup bir sözcü/yazman seçmelidir.
- Ek.5'te bulunan olayı **10 dk.** içinde tartışıp, kendi grubunuza yönelik soruyu yanıtlayınız.
- Yanıtlarınızı sözcünüz vasıtasıyla iletiniz.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasını Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

26

Uygulamalı Çalışma II

Bay (A), Bayan (B), Bay (C), Bay (D) ve Bayan (E) hakkında 01.01.2010 tarihinde "Organ ve Doku Ticareti" suçunu işlediklerinden bahisle bir dava açılmıştır. Bu dava neticesinde 03.02.2020 tarihinde (X) Asliye Ceza Mahkemesi, Bay (A) hakkında hıkmın açıklanmasını geri bırakılmasına (HAGB) ve 5 yıl süreyle denetimine tabi tutulmasına, Bay (B)'nin beraatine karar vermiş; Bay (C) hakkında 2 yıl, Bay (D) hakkında 3 yıl ve Bayan (E) hakkında 4 yıl hapis cezası hükmetmiştir.

Bay (A) hakkında verilen karar, tefhim üzerine itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir. Diğer sanıklar hakkındaki karar ise istinaf yoluyla yetkili Bölge Adliye Mahkemesine (BAM) taşınmış ve BAM, 04.01.2021 tarihinde ilk derece mahkemesi kararını kesin olmak üzere onamıştır. Bu kararlar, 01.03.2021 tarihinde dava dosyasına girilmiş fakat taraflara tebliğ edilmemiştir.

Bay (A), denetim süresi içinde trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçu kapsamında 01.03.2021'de açılan bir davada (Z) Asliye Ceza Mahkemesinin kararıyla -hapis cezasından çevrili olmak üzere- neticesiz 1.500 TL adli para cezasıyla cezalandırılmıştır. Söz konusu karar, yetkili BAM'ın 08.08.2022 tarihli kararıyla kesinleşmiştir. Bunun üzerine (Z) Asliye Ceza Mahkemesi tarafından, başvurucunun denetim süresi içinde kasten bir suç işlemesi nedeniyle 10.08.2022 tarihinde (X) Asliye Ceza Mahkemesi'ne ihbarda bulunulmuştur. (X) Asliye Ceza Mahkemesi duruşma hazırlığı için dlet gün sonra 14.08.2022 tarihinde tenzih zaptı düzenlenmiş, Bay (A)'ya ve müdafisine duruşmayı bildiren tarih, meşruhatlı davetiye ile gönderilmiştir. Duruşma günü olarak da üç ay sonrası (14.11.2022) tayin edilmiştir. Mahkeme duruşmada daha önce açıklanması geri bırakılan hıkmın açıklanmış ve (A)'nın 1 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırılmasına karar vermiştir. Bu karar BAM'ın 02.05.2023 tarihli kararıyla kesinleşmiştir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi -
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki İşbirliği Projesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Avrupa Birliği – Avrupa Konseyi Ortak Projesi

3. Modül

Açıkça Dayanaktan

Yoksunluk ve Anayasal/Kişisel Önem

1

Açıkça Dayanaktan Yoksunluk

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

2

Açıkça Dayanaktan Yoksunluk Türleri

Bir ihlalin olmadığına açık olduğu başvuru

Kanun yolu başvurusu

Temellendirilmemiş başvuru

Karmaşık ve zorlama başvuru

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

3

Bir İhlalin Olmadığının Açık Olduğu?

- Eğer AYM veya AİHM geçmişte benzer bir vakayı incelemiş ve ihlal olmadığı konusunda yerleşik bir içtihat geliştirmişse...
- **Ayrıntılı bilgi için bkz.**
 - <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>
 - <https://hudoc.echr.coe.int/tur>

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

4

Kanun Yolu Başvurusu

- Olağan kanun yollarındaki dilekçeler aynen AYM'ye sunulmuşsa...
- Olaydaki sorunlar "Anayasa vargısı diline ve metoduna" uyarlanmamışsa...
- Derece mahkemelerinin (özellikle adil yargılanma hakkı bağlamında) kanunları yorumlama ve uygulama biçimine dönük anayasal olmayan bir tartışma yapıyorsa...
- **Dikkat (!!!)**
 - "Karar adil değil", "hüküm hukuka aykırı", "düzenleme yanlış yorumlandı" gibi temellendirilmemiş beyan ve kanun yolu mahiyetindeki değerlendirmelere dayanan başvurulardan sakınmalıyız.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

5

Kanun Yolu Bireysel Başvurusu Mahiyetindeki Bireysel Başvurunun İstisnası

- **«Açık ve Bariz Takdir Hatası»**

«Anayasa Mahkemesinin bireysel başvurular için benimsediği temel yaklaşım doğrultusunda kural olarak, bireysel başvuruya konu davadaki olayların kanıtlanması, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması, yargılama sırasında delillerin kabul edilebilirliği ve değerlendirilmesi ile kişisel bir uyuşmazlığa derece mahkemeleri tarafından getirilen çözümün esas yönünden adil olup olmaması, bireysel başvuru incelemesinde değerlendirmeye tabi tutulamaz. Anayasada yer alan hak ve özgürlükler ihlal edilmediği sürece ve açıkça keyfîlik içermedikçe derece mahkemelerinin kararlarındaki maddi ve hukuki hatalar bireysel başvuru incelemesinde ele alınmaz. Bu çerçevede, derece mahkemelerinin delilleri değerlendirmesinde ve hukuk kuralını yorumlamasında bariz bir takdir hatası bulunmadıkça Anayasa Mahkemesinin bu takdire müdahalesi söz konusu olamaz.»

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

6

Bariz Takdir Hatası

- Anayasa Mahkemesi *Kenan Özeriy* (B. No: 2012/989, 19.12.2013) kararında, Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin (AYİM) yorumunun 01.03.1926 tarihli ve 765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu'nun 95. maddesinin açık hükmüne aykırılık teşkil ettiğini belirterek olayda başvurucu hakkında verilen mahkûmiyetin tecil edilmesinin sonuçları ile ilgili açık bir kanun hükmü bulunduğu ve bu hükme verilecek olağan anlam belli olduğu hâldede AYİM İkinci Dairesinin açık olan kanun hükmüne olağanın dışında farklı bir anlam verip buna göre uygulama yaptığı, böylece kararın öngörülemez nitelik taşıdığı ve bariz takdir hatası içerdiği gerekçesiyle Anayasa'nın 36. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.
- Benzer şekilde Anayasa Mahkemesi *Mehmet Geçgel* (B. No: 2014/4187, 18.04.2019) kararında, başvurucu hakkında hükmedilen cezanın 21.12.2000 tarihli ve 4616 sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Davaya ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun kapsamında ertelenmesi nedeniyle hakkında ceza hukuku ilkelerine göre mahkûmiyet hükmü bulunmamasına rağmen idare mahkemesinin ortada gerçek bir mahkûmiyet varmış gibi değerlendirme yaparak başvurusunun tazminat talebini reddettiği kararının bariz takdir hatası içerdiği kanaatine ulaşmış ve hakkaniyete uygun yapılması hakkının ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkil Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

7

Temellendirilmemiş Başvuru

- Birtakım ciddi iddialar soyut olarak ortaya konmuşsa...
- Birtakım iddialar, temel haklarla yeterince ilişkilendirilememişse...
- Somut veya ilişkilendirilmiş olan başvuruda bilgi, belge ve kanıt sunulmamışsa...

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkil Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

8

Karmaşık ve Zorlama Şikâyet

- İhlal iddiası anlaşılabilir biçimde ortaya konulmamışsa...
- Olaylar ile ihlal iddiası arasındaki illiyet bağı uygun değil ve sıra dışıysa...

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasını Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

9

Anayasal ve Kişisel Önem

- AIHM, "başarisinin kurbanı" sayılmakta, faşizme karşı kurulan mahkeme, Avrupa'daki neredeyse her uyuşmazlığa bakar duruma dönmüşmüş bulunmaktadır. Anayasal ve kişisel önem ölçütünün getirilme nedeni budur.
- AYM de aynı ölçütü bu mantıkla benimsemiştir.
- Bu ölçüt, normalde ihlal sonucuna ulaşılacak kimi durumlarda ihlalin kişisel olarak önem taşımaması halinde başvurunun elenmesine yol açar.
- Kişisel yönden önemsiz sayılabilecek bir zararı ele almak "Anayasal" yönden (hakkın yorumu vb.) önem taşıyorsa başvuru incelenir.
- Başvurunun kişisel ve Anayasal önemi yoksa başvurunun (normalde ihlal sonucuna ulaşılacak olmasına rağmen) kabul edilebilir olmadığına karar verilir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasını Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

10

Bazı Örnekler

- Tutukluluğa itiraz sırasında sadece “**tutukluluğun devam etmesi gerektiğini**” söyleyen ve “**kararda dikkate alınmayan**” savcı görüşünün tebliğ edilmemesi (kişi özgürlüğü ve güvenliği bakımından) sorunları,
- İdari yargılamada, sadece “**kararın onanması gerektiğini**” söyleyen ve “**kararda dikkate alınmayan**” Danıştay savcısının görüşünün tebliğ edilmemesi (silahların eşitliği bakımından) sorunları,
- Araç kiralama veya trafik mevzuatına aykırılıktan kaynaklanan düşük bedelli idari para cezalarıyla ilgili yargılamalardaki adil yargılanma hakkı sorunları,
- Cezaevinde sekreter althığı, yelek, ajanda gibi değeri küçük eşyaların mahpusa teslim edilmemesi (özel yaşama saygı hakkı) sorunları,
- Bedeli hayli düşük mülkiyet hakkı açısından ihlali iddiaları...

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

11

Umut Kara başvurusu (2015/2947)

- Başvurucu, anılan Üniversitenin Beytepe Kampüsü'nde 02.11.2010 tarihinde bir grup akademik ve idari personelle birlikte kütüphane önünde önceden izin alınmaksızın EĞİTİM-SEN adına tanıtım masası açmış ve “*Öğrencime Dokunma ve Asistan Kıyamına Hayır*” başlıklı el ilanları dağıtmıştır.
- Belirtilen eylem nedeniyle başvurucu hakkında idare tarafından disiplin soruşturması açılmıştır. 09.03.2011 tarihli işlem ile başvurusunun 21.08.1982 tarihli ve 17789 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren mülga Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği’nin (Yönetmelik) 5. maddesinin (a) bendine göre kurumlarca belirtilen usul ve esaslara yerine getirilmesinde kayıtsızlık göstermek veya düzensiz davranmak disiplin suçunu işlediği sabit görülmüştür. Başvurucunun uyarma cezası ile cezalandırılması gerektiği hâalde olumlu sicili dikkate alınmak suretiyle anılan Yönetmelik’in 16. maddesi uygulanarak **cezai nitelikte olmamak üzere bu defaya mahsus uyarılmasına karar verilmiştir**. Disiplin dışı davranışların devamı hâlinde başvurucu hakkında gerekli cezai işlemin yapılacağı kendisine bildirilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

12

Dilekçede Soyut Şekilde Bulunmaması Gereken İfadeler

- Yargılama makul süre içerisinde tamamlanmadı.
- Karar adil değildir.
- Kesinleşmiş mahkeme kararı uygulanmadı.
- Duruşmalı yargılama yapılmadı.
- Aileni karar ilkesi ihlal edildi.
- Mahkeme, uygulaması gereken kanun hükümlerini dikkate almadan karar verdi.
- Adil yargılanmadım.
- Yargılamayı yapan mahkeme hukuka aykırı bir karar verdi.
- Yargılamada, silahların eşitliği ilkesine saygı gösterilmedi.
- Deliller, mahkeme tarafından yanlış değerlendirildi.
- Mahkeme, bağımsız ve tarafsız değildi.
- Kanun, hatalı yorumlandı.
- Çelişmeli yargılama ilkesine uygun bir yargılama yapılmadı.
- İddialarıma yanıt veren gerekçe sunulmadı.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

BİREYSEL BAŞVURU FORMU & KILAVUZU

- [BİREYSEL BAŞVURU FORMU](#)
- [BİREYSEL BAŞVURU FORMU KILAVUZU](#)

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

3

BAZI ÖNEMLİ HATIRLATMALAR

- Başvuruda eksiklik halinde başvurucuya **15 gün** ek süre tanınır. Tamamlanmazsa başvurular "**idari ret**" ile sonuçlanır. Ret kararına karşı **7 gün** içinde itiraz edilebilir.
- Gizlilik talepleri mutlaka başvuru formunda ileri sürülmeli ve gerekçelendirilmelidir.
- Mutlaka harç yatırılmalı (**2025** yılı için **5.064,40 TL**), harç yatırılmıyorsa (fakirlik belgesi vb. ekleyerek) adli yardım talebinde bulunulmalıdır.
- **Tazminat talebi olmaksızın tazminata hükmedilemez.**
- AYM, **talep edilen tazminat bedelini aşamaz.**
- AYM, maddi tazminat (kural olarak) taleplerini **kendisi karara bağlamaz.**

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

4

Haklara Müdahalede Anayasa Ölçütleri Anayasa m.13

Tüm Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanmasında Kullanılan Mutlak Ölçütler

Kanunilik

Sebep Bağlılık

Ölçülülük

Bazı Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanmasında Kullanılan Nispi Ölçütler

Öze Dokunma Yasığı

Anayasa'nın Sözüne ve Ruhuna Uygunluk

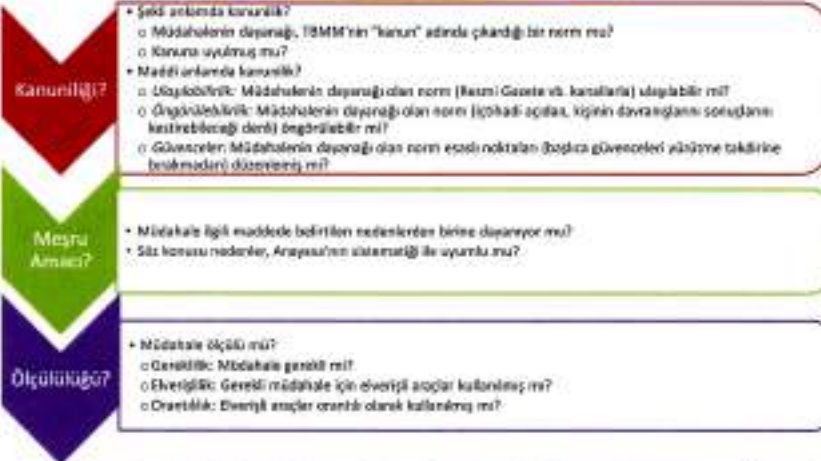
Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere Uygunluk

İçişleri Bakanlığı'nun Gereklere Uygunluk

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

5

FORM HAZIRLANIRKEN DİKKATE ALINMASI GEREKEN HAKLARA MÜDAHALE ÖLÇÜTLERİ

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

6

AIHM'nin Mevzuatımızda «Kanunilik» Sorunu Bulduğu Bazı Normlar

- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
 - o M.220/6 (Işınk/Türkiye)
 - o M.299 (Dickenson/Türkiye dolaylıdır; Şorlu/Türkiye)
 - o M. 301 (Açam/Türkiye)
 - o M.314/2 (Bakır ve Diğerleri/Türkiye)
- 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun m.2 (Cevat Özel/Türkiye)
- 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu m.81/c (Semir Güzel/Türkiye)
- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m. 119/4 (Budak/Türkiye)
- 9217 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun
 - o M. 62/3 (Mesut Yurtsever ve diğerleri/Türkiye)
 - o M.147 (Tan/Türkiye)
 - o M.157 (Gülmez/Türkiye)
- 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun m. 8 (Ahmet Yıldırım/Türkiye)

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

7

DEVLETİN YÜKÜMLÜLÜKLERİNE DAİR TESTLER

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

8

Olağanüstü Hallerde Temel Hak ve Özgürlüklerin Durdurulması

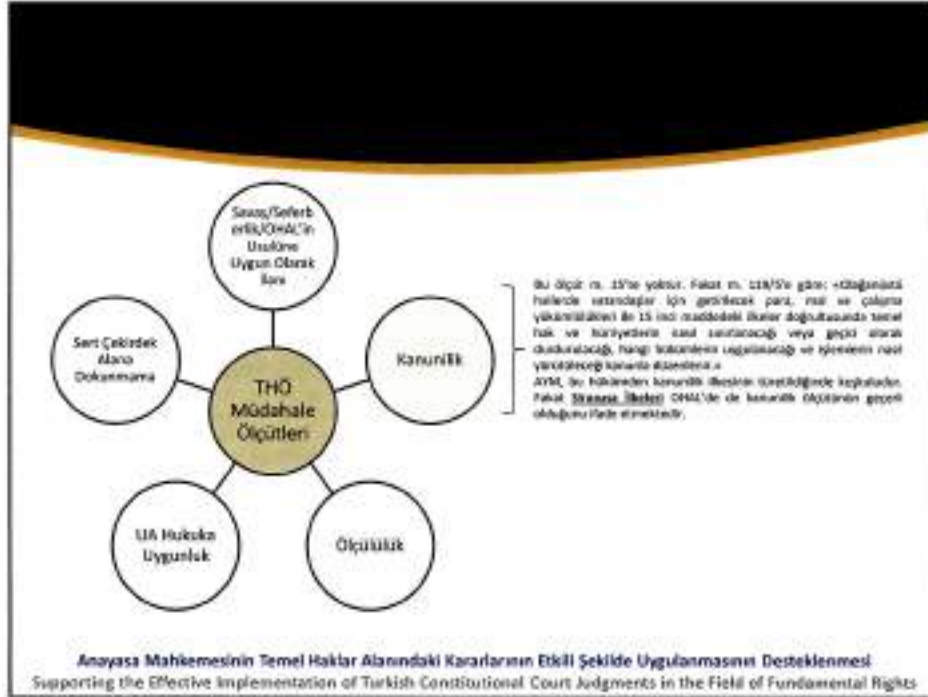
Madde 15: Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması

“Savaş, seferberlik veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir.

Birinci fıkrada belirlenen durumlarda da, savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında, kişinin yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.”

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

9

10

Dokunulamaz Sert Çekirdek Alan

Anayasa	AHS ve Protokolleri	BM MSFD ve Protokolleri
<ol style="list-style-type: none">1.Yaşam hakkı (savaş hukuku hariç)2.Maddi ve manevi varlığın bütünlüğü3.Din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklama ya da zorlanmama ve bunlardan dolayı suçlanmama4.Suç ve cezaların geçirile yürürlüğü5.Mazuriyet kararı	<ol style="list-style-type: none">1. Yaşam hakkı2. İşkence yasağı3. Kılık ve kıyafet yasağı4. Suç ve cezaların kanuniliği ve geçirile yürürlüğü5. Ölüm cezası yasağı <p>Mahkeme, içtihat yoluyla da bazı ek sert çekirdek güvenleleri korumaktadır.</p>	<ol style="list-style-type: none">1.Ayrımcılık yasağı,2.Yaşam hakkı (savaş hukuku hariç)3.İşkence yasağı4.Kılık ve kıyafet yasağı5.Sözleşme yükümlülüğünü yerine getirmemekten ötürü hapis yasağı6.Suç ve cezaların kanuniliği ve aleyhe gerile yürürlüğü yasağı7.Kıy olarak insanlık hakkı8.Düşünce, din ve vicdan özgürlüğü9.Ölüm cezası yasağı <p>* İnsan Hakları Komitesi, yorum yoluyla da bazı ek sert çekirdek güvenleleri korumaktadır.</p>

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

11

Yabancıların Temel Hak ve Özgürlükleri

- Anayasa (m.16) "**Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabilir.**" demektir.
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (m.16) ise yabancılar konusunda "**10, 11 ve 14. maddelerin hiçbir hükmü, Yüksek Sözleşmeci Taraflar'a yabancıların siyasal etkinliklerine kısıtlama getirmelerini yasakladığı anlamında değerlendirilemez.**" diyerek "**yabancıların siyasal etkinlikleri**" için **ifade özgürlüğü, toplanma ve örgütlenme özgürlüğü ile ayrımcılık yasağı yönünden sapma olabileceğini** ifade etmiştir. Fakat bu sapma hükmü, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından dar yorumlanmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

12

Başvuru Formu Hazırlanması

- **Örnek olay**
 - Kristal-İş Sendikası
 - Deniz YAZICI

Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi
Supporting the Effective Implementation of Turkish Constitutional Court Judgments in the Field of Fundamental Rights

EK-1:

KONU BAKIMINDAN YETKİ (OLAY-1)

Bay (A), yurt dışında (Ü) üniversitesinde tıp eğitimi almış ve 2013 yılında mezun olmuştur. Bu mezuniyetten sonra aynı yıl Yüksek Öğretim Kurulu'na (YÖK) başvurmuş ve Türkiye'de hekimlik yapabilmesi için diplomasına denklik işlemi tesis edilmesini istemiştir. YÖK, bu talebi reddetmiştir. Bay (A)'nın bu karara karşı açmış olduğu dava, idari yargıda reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir.

(A), kamu hizmetine girmesine engel olan bu durum karşısında YÖK'ün bahçesinde (kendisiyle aynı durumda olan kişilerle birlikte) bir basın açıklaması yapmak üzere toplanmış ve saldırgan sloganlar atıp YÖK'ün bombalanması gereken bir yapı olduğu ifadesini de içeren bir basın açıklaması okumak istemiştir. Kolluk görevlileri bu gösteri için izin alınmadığını, dolayısıyla toplanmalarının hukuka aykırı olduğunu ihtar etmiş; ayrıca grubun dağılmaması ve ceplerinde getirdikleri taşları YÖK'ün camlarına atmaları akabinde topluluğun üzerine biber gazı sıkılmışlardır. Bu arbede sırasında Polis (P)'nin kendisine doğru "pis çingene" şeklinde bağırıp nişan aldığını gören Bay (A) gözünden ağır biçimde yaralanmış ve baygınlık geçirmiştir. Görme yetisini %80 oranında kaybeden Bay (A), ertesi gün (P) hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. (P) hakkında başlatılan soruşturma hâlâ devam etmektedir.

Olaydan bir süre sonra kendine gelen Bay (A), hastane çıkışında hakkında terör örgütü üyesi olduğu gerekçesiyle sürdürülen bir yargılamada "yakalama emri" olduğu gerekçesiyle gözaltına alınmış ve çıkarıldığı mahkemede, "atılı suçun vasfı, mahiyet ve ağırlığı, terör örgütü üyesi T'nin beyanı uyarınca terör şüphelisi olduğu, yurt dışına çok sık girip çıktığı ve sabit bir ikametgâhının olmadığı" gerekçesiyle tutuklanmıştır. Bay (A) bu tutukluluk kararına itiraz etmiş, itirazı reddedilmiştir. Bundan otuz gün sonra, (CMK m.108 uyarınca Cumhuriyet savcısının istemi üzerine) Sulh Ceza Hakimliği, tutukluluk halinin devamının gerekip gerekmediğini incelemiş ve tutukluluğun devamına karar vermiştir. Bay (A), tutukluluğun devamı kararı verilirken savcı görüşüne karşı kendisinin beyanının alınmamasından yakınmıştır.

Bay (A) bu süreçte ayrıca tutuklu olarak bulunduğu 2 no.lu odadan alınıp 7 no.lu odaya yerleştirilmiştir. Kendisinin hiçbir gerekçe gösterilmeden disiplin suçlarının kaldığı tek kişilik hücreye yerleştirildiğini, bu hususun hücrenin fiziki şartları nedeniyle yargılandığı davada etkin bir savunma yapmasını, duruşmaları dinç ve sağlıklı bir şekilde takip edebilmesini olumsuz yönde etkilediği gerekçesiyle İnfaz Hakimliği'ne şikâyet başvurusunda bulunmuştur. Hâkimlik, bu şikâyeti "tutukluların nerede tutulacağını belirleme yetkisinin İdare ve Gözlem Kurulu'nda olduğu, kendisinin kaldığı tek kişilik odanın hücre niteliği taşımadığı ve iddialarının aksine sıcak su ve havalandırma olanaklarına sahip olduğu" gerekçesiyle reddetmiştir. Başvurucu bu bağlamda savunma hakkının kullandırılmadığından yakınmıştır.

Son olarak Bay (A), tutuklanmasından kısa bir süre önce açmış olduğu bakkal dükkanının kendisinin tutuklu kaldığı sürede çalışmamasından ötürü battığını ve alacaklılarının tüm malları için haciz işlemleri başlattığını öğrenmiştir.

Bay (A);

- Diplomasının YÖK tarafından tanınmamasından ötürü “**kamu hizmetine girme hakkı**” ve “**çalışma hakkının**” (1.Grup);
- Polislerin gösteri yapmalarına engel olmalarından ötürü “**toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının**”; (2.Grup);
- Polis (P)’nin, kendisini gözünden kasten yaralamasından ötürü “**özel yaşama saygı hakkının**” (3.Grup);
- Polis (P)’nin kendisine sarf ettiği “Pis Çingene” lafından ötürü “**ayrımcılık yasağının**”; (4.Grup);
- Polis (P) hakkında yaptığı suç duyurusu neticesinde süren yargılamanın 10 yıldan uzun sürmesinden ötürü adil yargılanma hakkı bünyesinde yer alan “**makul sürede yargılanma hakkının**” (5.Grup);
- Tutukluluğun devamına dönmek resen yapılan incelemede savcı görüşlerine karşı beyanda bulunma hakkı tanınmamasının “**kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı**”nın (6.Grup);
- Tutulduğu odanın değiştirilmesine karşı yaptığı şikâyete binaen İnfaz Hâkimliği’nin yaptığı incelemenin, adil yargılanma hakkı bünyesinde yer alan “**savunma hakkının**” (7.Grup)
- Açtığı bakkal dükkânının kapalı kalmasından mütevellit mesleki faaliyetlerini yerine getirememesinin “**mülkiyet hakkının**” ihlali olduğunu düşünmektedir (8.Grup).

SORU: Bay (A)’nın ileri sürdüğü ihlal iddiaları yerinde midir? Her biri için ayrı ayrı yanıt veriniz.

EK 2:

KİŞİ, YER ve ZAMAN BAKIMINDAN YETKİ (OLAY – 2)

Yabancı uyruklu Bay (A), Bay (B) ve Bay (C) ile Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Bay (D) İstanbul'da aynı evde yaşayan kişilerdir. Ayrıca, Suriye'de mukim olan Bayan (E), Bay (D)'nin eşidir.

Bay (A), (B) ve (C) Türkiye'de yaşayan yabancıların sorunları hakkında kamuoyu oluşturmak için "Yaba-Der" isimli bir dernek kurmak istemişlerdir. Aynı yönde hareket eden ve Türkiye'de mukim yirmi yabancıyla birlikte dernek kuruluşuna dair belgeleri **06.04.2018** tarihinde yetkili makama iletmışlerdir. Fakat yetkili makam, İçişleri Bakanlığı'ndan izin almadıkları gerekçesiyle kendilerine "alındı belgesi" vermemiş ve bunun yerine dernek kurma isteklerinin reddedildiğini bildiren bir yazıyı da aynı gün içerisinde iletmıştır. Kurucu üyeler, bu yazıya karşı Ankara İdare Mahkemesi'nde bir dava açmıştır.

Bay (A), davanın uzun sürdüğü düşüncesiyle ve davanın sonuçlanmasını beklemeden "makul sürede yargılanma hakkı"nın ve "örgütlenme özgürlüğü"nü ihlal edildiği iddiasıyla bir bireysel başvuruda bulunmayı düşünmüştür. Bu konuda, Avukat (Av)'dan hukuki yardım almıştır. Avukat (Av), yabancıların Anayasa'nın 16'ncı maddesi uyarınca "örgütlenme özgürlüğünden" yararlanamayacağı, bu nedenle sadece "makul sürede yargılanma hakkı" yönünden başvuru yapılabileceği gerekçesiyle sadece bu hak yönünden bireysel başvuruda bulunmuştur (1.Grup).

12.06.2023 tarihinde çıkarılan bir kanunla yabancıların Türkiye'de mülk edinmeleri beş yıl süreyle yasaklanmıştır. Kuruluş belgesi verilmemesine rağmen Anayasal yönden kurulmuş olduğunu iddia eden **Yaba-Der**, bu kanuna karşı **03.07.2023** tarihinde, kanunun "mülkiyet hakkını" ve "yerleşme özgürlüğünü" ihlal ettiği gerekçesiyle ve üyeleri adına bireysel başvuruda bulunmuştur (2.Grup).

Aynı gün, Anayasa Mahkemesi'nin önünde Yaba-Der adına yaptıkları bireysel başvurunun içeriğiyle ilgili basın açıklaması okuyan Bay (C) ve Bay (D), Türkiye'deki tüm yabancıları ve mültecilerle dayanışan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını, 20 Haziran Dünya Mülteci Günü'nde yapacakları mitinge davet etmişlerdir. Bay (C) ve (D) bu olaydan sonra gözaltına alınmış, ardından yetkili mahkemenin huzuruna çıkarılmıştır. Haklarındaki yargılama süreci devam ederken Bay (C) hakkında "kamu düzeni veya kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından tehdit oluşturduğu" gerekçesiyle "sınır dışı etme", Bay (D) hakkında da "yurt dışına çıkma yasağı (adli kontrol)" yönünde karar alınmıştır. Bay (C) ve Bay (D), bu konudaki hukuk yollarının tüketmişlerdir (2.Grup).

Aynı gün Ankara Valiliği, 20 Haziran Dünya Mülteci Günü'nde Ankara'da yapılacak tüm toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yasaklandığını ilan etmiştir. **Ankara Barosu**, bu karara karşı hukuk yollarını tüketmiş ve ardından toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının ihlal edildiği iddiasıyla bireysel başvuruda bulunmuş, toplanmanın anılan günde yapılamamasının geri dönülemez bir zarar oluşturacağı gerekçesiyle "geçici tedbir" kararı alınması talebinde bulunmuştur (3.Grup).

Bay (C), hakkında verilen "sınır dışı etme" kararının, düşüncelerinden dolayı alındığını bunun "ifade özgürlüğü" ve "barışçıl toplantı özgürlüğünün" ihlali olduğunu ileri sürmüştür. Ayrıca sınır dışı edileceği (X) ülkesinde hakkında siyasi bir suçtan ötürü sürmekte olan bir takibat olduğunu ve Uluslararası Af Örgütü'nün raporlarıyla da sabit

olduğu üzere bu ülkede siyasi mahpuslara işkence yapıldığını söyleyerek “işkence yasağının” da ihlal edildiğini ileri sürmüş, ayrıca deport edilmemesi konusunda bir “geçici tedbir” kararı verilmesini istemiştir (4.Grup).

Bay (D), hakkında verilen “yurt dışına çıkış yasağı” kararının “seyahat özgürlüğünü”ü ihlal ettiğini ileri sürmüştür. Dilekçesinin ekine de bir gün sonraki gün Berlin seyahati için yaptığı uçak ve otel faturalarının birer örneğini koymuştur (5.Grup).

Bayan (E) ise kendisinin engelli olduğunu, o hafta doğum yapacağını ve eşinin refakati olmadan doğum yapmasının çok güç hâle geldiğini; yanına gelip hastanede refakat edecek olan eşine yurt dışı çıkış yasağı konmasının “aile yaşamına saygı” hakkını ihlal edeceği gerekçesiyle Suriye’deki Türkiye Başkonsolosluğu kanalıyla bir bireysel başvuruda bulunmuştur. Fakat bu başvuruda harç yatırmamış ve başvurusunu Arapça yazmıştır (6.Grup).

Bay (A) ve Bay (B), Türkiye’ye **23.09.2005** tarihinde ilk kez yasa dışı yollarla girdiklerinde gözaltına alındıklarını ve o sırada işkenceye maruz kaldıkları iddiasıyla aynı yıl suç duyurusunda bulunmuşlardır. Bay (A)’nın suç duyurusu üzerine (P1) hakkında soruşturma açılmış ama KYOK ile sonuçlanmıştır. Bunun üzerine Bay (A) hakkında açılan iftira davası (A)’nın 3 yıl hapis cezası almasıyla sonuçlanmış ve karar **23.09.2010** tarihinde kesinleşmiştir (6.Grup).

Bay (B)’nin suç duyurusu üzerine Polis (P2) hakkında işkence suçundan açılan dava ise hala devam etmektedir (7.Grup).

Bay (B), yargılama sürecinin çok uzun sürmesinin, devletin “**etkili soruşturma**” yükümlülüğünü ihlal ettiği iddiasıyla **25.09.2020** tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur (7.Grup).

Bay (A), bu gelişmeden haberdar olduktan sonra, kendisine de işkence yapan kişinin Polis (P2) olduğunu hatırladığını söyleyerek **25.09.2020** tarihinde “soruşturmanın yeniden açılması” talebinde bulunmuş fakat bu talebi **25.09.2020** tarihinde Ek KYOK kararıyla reddedilmiş, bu karara yönelik itirazı da reddedilmiştir. Bay (A) bu ret kararına karşı “işkence yasağının” ihlal edildiği, soruşturmanın etkili yürütülmediği iddiasıyla **30.09.2020** tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur (7.Grup).

Soru: Olaydaki tüm bireysel başvuruları kişi, konu, yer ve zaman yönünden değerlendiriniz

EK – 3:

KONU BAKIMINDAN YETKİ (OLAY-3)

Bayan (B), girdiği Kamu Personeli Seçme Sınavı'nda (KPSS) başarılı olması üzerine bir kamu kurumunda "aday memur" (acil tıp teknisyeni) sıfatıyla göreve başlamıştır.

Aynı yıl çıkarılan bir kanunla acil tıp teknisyenlerinin yeni kurulan Acil Tıp Teknisyenleri Birliği'ne üye olması zorunlu sayılmıştır. Bayan (B), bu birliğe aidat ödemek ve üye olmak istemediğini bildirmiş, fakat bu talebi reddedilmiştir. Keza, aynı yıl yapılan meslek örgütü yönetimi seçimlerinde oy kullanmadığı için de Yüksek Seçim Kurulu tarafından kendisine üye aidat bedeli kadar para cezası kesilmiştir.

Bayan (B) göreve başladıktan kısa bir süre sonra, aday memur olmayan teknisyenlere nazaran döner sermayeden daha düşük pay almasının hukuka aykırı olduğu ve bu aykırılığın giderilmesi yönünde bir dilekçeyi çalıştığı kuruma sunmuştur. Bu talebinin reddedilmesi üzerine işe daha geç gelmeye başlayan (B)'ye ilkin uyarı cezası verilmiş, bir süre sonra da izinsiz ve mazeretsiz göreve gelmemesi üzerine aylıktan kesme cezası tesis edilmiştir. Aday memurluğunun sona ermesiyle birlikte ise (B), adaylık süresi içinde disiplin cezası almış olması durumu gerekçe gösterilerek memurluktan çıkarılmıştır. Bayan (B)'nin bu kararlara karşı idari yargıda açtığı davalar reddedilmiş, bu kararı istinaf yoluyla Bölge İdare Mahkemesi'ne (BİM) taşındığında BİM, bu kararı kesin olmak üzere onamıştır (Karar temyiz edilebilir olduğu halde Mahkeme hatalı karar vermiştir).

Bayan (B), almış olduğu cezanın aynı yerde çalışan Doktor Bay (C)'nin kendisine dönük kişisel husumetinden ileri geldiğini, hakkında tutulan tutanağın sahte olduğunu ileri sürerek suç duyurusunda bulunmuştur. Bu suç duyurusu üzerine 4483 sayılı Kanun uyarınca (C) hakkında soruşturma izni istenmiş, fakat soruşturma izni verilmemiştir.

Bayan (B):

- Bir kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşuna karşı üye olmaya zorlanmasının **"örgütlenme özgürlüğünün"** (1.Grup),
- Yüksek Seçim Kurulu tarafından kesilen para cezasının **"serbest seçim hakkının"** (2.Grup),
- Aday memurken, olağan görevi kapsamındaki işlerinin karşılığı olan ücretin, aday memur olmayanlara nazaran daha düşük olmasının **"angarya yasağının"** (3.Grup),
- Kamu görevinden çıkarılmasının **"mülkiyet hakkının"** (4.Grup),
- BİM kararlarına karşı hukuk yolunun bulunmamasının **"etkili başvuru hakkının"** (5.Grup),
- Bay (C) hakkında soruşturma izni verilmemesinin **"adil yargılanma hakkının"** ihlali olduğunu düşünmektedir (6.Grup).

Size bu hak ihlali iddiaları yerinde midir?

Anayasa Mahkemesinin konu yönünden yetkisini dikkate alarak açıklayınız.

EK-4: HUKUK YOLLARININ TÜKETİLMESİ

Bay (A), yüksek tansiyon şikâyetiyle 02.01.2016 tarihinde (H) Devlet Hastanesi'ne gitmiştir. Hastanede, aort damar daralması teşhisiyle kendisine stent tedavisi uygulanan (A), bu tedaviye yanıt vermeyince (H) Devlet Hastanesi Kardiyoloji Kalp Cerrahisi Konseyi, (A) için bir ameliyat kararı almıştır. Kendisine sadece ameliyata girmesinin zorunlu olduğu söylenen (A), 02.02.2016 tarihinde gerçekleşen ameliyatta kanama gerçekleştiği için bitkisel hayata girmiş ve kısa süre sonra yaşamını yitirmiştir.

Bay (A)'nın eşi olan Bayan (B), ameliyatı yapan Doktor (D) hakkında 15.02.2016 tarihinde suç duyurusunda bulunmuştur. Bu suç duyurusunda, kendisine ameliyatın riskleri hakkında hiçbir bilgi verilmediğini, ayrıca kanama hâlinde kullanılan kalp ve akciğer makinasının eşinin kanamasının başlamasından yaklaşık bir saat sonra bağlandığını, bunun da "görevi ihmal" suçunu oluşturduğunu ileri sürmüştür. Bu süreç, Doktor (D) hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun uyarınca soruşturma izni verilmemesi üzerine 05.05.2023 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığı (takipsizlik) kararıyla sonuçlanmıştır. Bayan (B) bu karara karşı aynı gün itirazda bulunmuş, fakat bu itiraz da 06.06.2023 tarihinde reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir.

Bayan (B), 03.03.2016 tarihinde hastaneden çıkarken gördüğü (D)'ye herkesin içinde "*bu yaptıklarımı sana ödeteceğim, b.k kafalı aşağılık doktor müsveddesi*" diye bağırmış, bunun üzerine hastanede görevli olan polisler, Bayan (B)'yi gözaltına almıştır. Bayan (B), 05.03.2016 tarihinde serbest bırakılmış fakat Doktor (D)'nin yaptığı suç duyurusu uyarınca hakkında (04.04.2016 tarihinde "kamu görevlisine hakaret" ettiği gerekçesiyle) bir ceza davası açılmıştır. Bu dava 02.01.2022 tarihinde beraatle sonuçlanmıştır. Doktor (D)'nin yaptığı istinaf başvurusu Bölge Adliye Mahkemesi tarafından 02.01.2022 tarihinde temyiz yolu kapalı olmak üzere reddedilmiştir.

Bayan (B) gözaltından çıktıktan üç gün sonra (08.03.2016) tarihinde, bulunduğu yerdeki savcılığa gidip nezarethanede (P) isimli bir polis memurunun, tenasül organına dokunduğunu ve tepki göstermesi üzerine (P)'nin, kendisine üç tokat ve bir tekme attığını, hatta bu nedenle gözaltı süresinin uzadığını söylemiştir. Savcılık, bu konuda soruşturma başlatmış fakat (P)'nin izinde olması nedeniyle ifadesini alamamıştır. Bugüne değin soruşturma dosyasında başkaca bir işlem gerçekleşmemiştir.

Bayan (B), eşi Bay (A)'nın vefatı üzerine 15.03.2016 tarihinde, terekenin açılmasıyla birlikte, eşinin bir kadastro tespit davasının davacısı olduğunu öğrenmiştir. 02.01.1998 tarihinde açılan bu davaya 16.03.2016 tarihinde müdahil olmak istemiş ve bu talebi 01.04.2016 tarihinde kabul edilmiştir. Dava halihazırda derdestir.

Bayan (B)

- Doktor (D)'nin ihmali nedeniyle eşinin ölümü (1. Grup),
- Kanuni koşullara uymadan ve kanuna aykırı biçimde gözaltında tutulması (2. Grup),
- (P)'nin kendisine yönelik tutumu (3. Grup),
- Kadastro tespit davasının süresinin uzunluğu (4. Grup),
vakalarının birer temel hak ihlali olduğunu düşünmektedir.

Bayan (B)

- Hangi haklarının ihlal edildiği iddiasını,
- Hangi hukuk yollarını tükettikten sonra

ileri sürebilir?

Doktor (D), hangi hak ihlali iddiasıyla hangi aşamada bireysel başvuruda bulunabilir? (5. Grup).

EK-5: BAŞVURU YOLLARI ve SÜRELER

Bay (A), Bayan (B), Bay (C), Bay (D) ve Bayan (E) hakkında 01.01.2010 tarihinde “Organ ve Doku Ticareti” suçunu işlediklerinden bahisle bir dava açılmıştır. Bu dava neticesinde **03.02.2020** tarihinde (X) Asliye Ceza Mahkemesi, Bay (A) hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına (HAGB) ve 5 yıl süreyle denetime tabi tutulmasına, Bay (B)’nin beraatine karar vermiş; Bay (C) hakkında 2 yıl, Bay (D) hakkında 3 yıl ve Bayan (E) hakkında 4 yıl hapis cezasına hükmetmiştir.

Bay (A) hakkında verilen karar, tefhim üzerine itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir. Diğer sanıklar hakkındaki karar ise istinaf yoluyla yetkili Bölge Adliye Mahkemesi’ne (BAM) taşınmış ve BAM, 04.01.2021 tarihinde ilk derece mahkemesi kararını kesin olmak üzere onamıştır. Bu kararlar, 01.03.2021 tarihinde dava dosyasına girmiş fakat taraflara tebliğ edilmemiştir.

Bay (A), denetim süresi içinde trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçu kapsamında 01.03.2021’de açılan bir davada (Z) Asliye Ceza Mahkemesi’nin kararıyla -hapis cezasından çevrili olmak üzere- neticeten 1.500 TL adli para cezasıyla cezalandırılmıştır. Söz konusu karar, yetkili BAM’ın 08.08.2022 tarihli kararıyla kesinleşmiştir. Bunun üzerine (Z) Asliye Ceza Mahkemesi, başvuruçunun denetim süresi içinde kasten bir suç işlemesi nedeniyle 10.08.2022 tarihinde (X) Asliye Ceza Mahkemesi’ne ihbarda bulunulmuştur. (X) Asliye Ceza Mahkemesi tarafından duruşma hazırlığı için dört gün sonra 14.08.2022 tarihinde tensip zaptı düzenlemiş, Bay (A)’ya ve müdafine duruşmayı bildiren tarih, meşruhatlı davetiye ile gönderilmiştir. Duruşma günü olarak da üç ay sonrası (14.11.2022) tayin edilmiştir. Mahkeme duruşmada daha önce açıklanması geri bırakılan hükmü açıklamış ve (A)’nın 1 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırılmasına karar vermiştir. Bu karar BAM’ın 02.05.2023 tarihli kararıyla kesinleşmiştir.

Bireysel Başvurular

- Bay (A), 15.05.2023 tarihinde “**makul sürede yargılanma hakkının**” ihlal edildiği iddiasıyla bireysel başvuru yapmıştır (1. Grup).
- Bayan (B), 02.01.2020 tarihinde makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasıyla bireysel başvuru yapmıştır. Fakat bu başvurudan sonra ölmüş, aynı gün başvurudan haberdar olan mirasçısı olan Bay (M) 05.05.2020 tarihinde bireysel başvuruya devam etmek istediğini Anayasa Mahkemesi’ne bildirmiştir (2. Grup).
- Bay (C)’nin avukatı (Av1), 02.05.2021 tarihinde UYAP üzerinden kararın onandığını görmüş, mahkeme kararı 13.06.2021 perşembe günü kendisine tebliğ edilmiştir. Avukat (Av1), 14.06.2021 Cuma günü müvekkili adına “**makul sürede yargılanma hakkı**”, “**gerekçeli karar alma hakkı**” ve “**hakkaniyetli yargılanma hakkı**” ihlali iddialarıyla bireysel başvuruda bulunmuştur. (3. Grup)
- Bay (D)’nin avukatı olan (Av2), adliyedeki kimi işlemleri yaparken 17.07.2021 tarihinde dava dosyasına ilişkin söz konusu karardan haberdar olmuş, 19.07.2021 tarihinde bireysel başvuru yapmak için adliyeye gitmiş fakat o gün pazar olduğu için bireysel başvuruda bulunamamıştır. 20.07.2021 tarihinin adli tatile (20 Temmuz-31 Ağustos) denk geldiğini hesaba katan Avukat (Av2), 01.09.2021 salı günü bireysel başvuruda bulunmuştur. Avukat (Av2)’ye göre “makul sürede

yargılanma hakkı” ile “gerekçeli karar alma” hakları ihlal edilmiştir (4. Grup).

- Bayan (E), 01.06.2021 Salı günü UYAP sisteminden yaptığı kontrol üzerine hakkındaki kararın onandığını öğrenmiş ve bunun üzerine 30.06.2021 Çarşamba günü noterden çıkardığı vekaletname ile yetkilendirdiği avukatı (Av3) ile bireysel başvuruda bulunmak üzere adliyeye giderken trafik kazası geçirerek komaya girmiştir (5. Grup).
- Avukat (Av3), 30.06.2022 Perşembe günü, müvekkili Bayan (E) ise 15.07.2022 Cuma günü taburcu edilmiştir. Avukat (Av3), müvekkilinin gerekçeli karar alma hakkının ihlal edildiği iddiasını içeren bireysel başvuru dilekçesini, 18.07.2022 pazartesi tarihinde (mazeretlerini bildiren raporlarla birlikte) sunmuştur. Bayan (E), 19.07.2022 günü beyin kanamasıyla yaşamını yitirmiştir (6. Grup).

SORU: Bu olayda söz konusu bireysel başvuruların “**hukuk yollarının tüketilmesi**”, “**başvuru süresi**” ve “**düşme**” kuralları çerçevesinde kabul edilebilir olup olmadığını her bir başvuru yönünden ayrı ayrı tartışınız.

Ek-6: “Kanun Yolu Başvurusu” “Temellendirilmemiş Başvuru”, “Açıkça Dayanaktan Yoksunluk”

Başvurucunun İddiaları	Hangi Hak? Hangi Açıkça Dayanaktan Yoksunluk Nedeni?
1. Beyin tümöründen muzdarıyım. Bu hastalığım nedeniyle yapılan ameliyat sonrası tedavi görürken, hakkımda çıkarılan yakalama kararı uyarınca yararınca yakalandım. Akdeniz Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezince ifade vermemde sakınca olmadığına dair verilen rapora dayanılarak Cumhuriyet Başsavcılığınca savunmam alındıktan sonra sorguya sevk edildim ve hakkımda tutuklama kararı verildi. Sağlık koşullarım yaşamsal risk teşkil edecek denli kötüdür (1. Grup).	
2. Elazığ 2 No’lu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu’ndan Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu’na (CİK) aktarıldım. Bu kurumda 92 numaralı odada kalmak istemediğimi bildirmeme rağmen kıyafetlerim çıkarıldı, üstüm arandı ve burada insani olmayan koşullarda tutulmaya zorlandım (2. Grup).	
3. TSK bünyesinde subay olarak görev yaptığım 20.04.1999 tarihinde sınır hattını kontrol ve termal kameraların ölü bölgelerinin tespiti amacıyla atıldığım devriye vazifesini yerine getirmekte iken, atın ürkmesi sonucu düşerek sol kolumdan yaralandım. Bunun sonucunda sol radial sinir lezyonundan muzdarip hale geldim ve Vazife Maluliyeti Tespit Kurulunun 01.03.2001 tarihli kararıyla 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu uyarınca vazife malulü olarak kabul edildim. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında vazife malulü sayılmam gerektiği yönündeki taleplerim reddedildi ve AYİM, “vazife malulü addedilebilmek için maluliyetin, terör olaylarını önlemek amacıyla her türlü patlayıcı maddeye bağlı olarak meydana gelen olaylar sonucu veya terör olaylarının önlenmesi, takibi veya etkisiz hale getirilmesi amacıyla ifa edilen görevler sırasında ya da bu görevlere gidiş geliş esnasında oluşması” gerektiğini ifade etti ve talebimi reddetti. Oysa maluliyetim terörle mücadele bölgesinde gerçekleşmiştir. Bu durumun dikkate alınmaması adil değildir (3. Grup).	
4. Avukatım ile yaptığım görüşmeler, bir görevli huzurunda gerçekleşmiştir ve teknik araçlarla kayda alınmıştır (4. Grup).	
5. Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezince (ÖSYM) yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) 2012/1 dönemi yerleştirme sonuçları neticesinde Bursa’ya orman muhafaza memuru olarak yerleştirilmişim. Fakat	

<p>tercihlerimin internet üzerinden gönderildiği son gün itibarıyla mezuniyet şartını taşımadığım gerekçesiyle Orman ve Su İşleri Bakanlığı (Bakanlık) tarafından 06.09.2012 tarihli işlemle atamam yapılmamıştır. Evrakların teslim edilme tarihinde mezun durumda bulunmama, ayrıca tercih işlemlerimin yapıldığı tarih itibarıyla da bütün derslerini vermiş ve mezuniyeti hak etmiş olma durumuma rağmen “<i>davacı gibi atama tarihinde mezun olabileceği olan, ancak Kılavuzun 2. ve 3.1. maddelerinde yer alan düzenleme nedeniyle tercihte bulunmayan adaylar yönünden eşitsizliğin ortaya çıkacağı</i>” gerekçesiyle davamı reddetmiştir (5. Grup).</p>	<p>6. Van Su Kanalizasyon İdaresinde (VASKİ) işçi statüsünde çalışmakta iken (PKK terör örgütü lehine meydana gelen molotoflu eylemlere aktif olarak katıldığım gerekçesiyle terör örgütüne üye olma suçu nedeniyle altı yıl önce almış olduğum cezaya atfla) iş sözleşmem 25.11.2017 tarihinde feshedildi. İşveren terör örgütüyle ilişkili olmamın güven ilişkisini zedelediğini ileri sürdü. Açtığım işe iade davam “şüpheli feshi” bulunduğu gerekçesiyle reddedildi. İş aktimin keyfi ve temelsiz biçimde feshedilmesi Yargıtay tarafından onandı.</p>	<p>7. Bolu ili, Merkez Tabaklar Mahallesi’nde tekel büfesi işletmekteyim. Kolluk görevlileri ihbar üzerine 24.11.2018 tarihinde saat 01.00 sıralarında dükkânımdan çıkan X’i durdurdu ve X’in elindeki poşette viski olduğunu tespit ederek hakkımda tutanak düzenledi. Tutanağa göre mülsteri X, 23.11.2018 tarihinde saat 21:30’da viskinin parasını ödediğini ancak iş çıkışı almaya geldiğini beyan etmiştir. Buna rağmen Tarım ve Orman Bakanlığı Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı tarafım aleyhine 42.076 TL idari para cezası kesti. Bolu Sulh Ceza Hakimliği itirazımın kabulüne karar verdi. Ancak Bakanlık’ın itirazı üzerine Düzce 1. Sulh Ceza Hakimliği, idarenin itirazımı kabul etmiş, Bolu Sulh Ceza Hakimliği’nin kararının kaldırılmasına karar vermiştir (7. Grup).</p>
--	---	---

EK-7: BARİZ TAKDİR HATASI/KANUN YOLU BAŞVURUSU

Örnek Olay-1 (Grup 1)

Bay (T), 2002 yılında terör olayı nedeniyle köyü terk etmeye mecbur kalmıştır. 2004 yılında, 2000 yılındaki terör örgütüne yardım yataklık suçundan mahkûm olmuş ve hakkındaki karar kesinleşmiştir. Bay (T) 2005 yılında, 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun kapsamında Zarar Tespit Komisyonu'na bir başvuruda bulunmuştur. 2002 yılında köyünü terk etmek zorunda kalmasının mal varlığına ulaşmasını engellediğini; tarım, hayvancılık ve diğer köy geçim kaynaklarından mahrum kaldığını, evinin yıkıldığını, bu kapsamda zararlarının olduğunu düşünmektedir.

Komisyon, (T)'nin talebini *"terör örgütüne yardım ve yataklık etmek suçundan mahkumiyeti bulunduğu"* gerekçesiyle reddetmiştir. Buna dayanak olarak da *"3713 sayılı Kanunun 1 inci, 3 üncü ve 4 üncü maddeleri kapsamındaki suçlar ile terör olaylarında yardım ve yataklık suçlarından mahkûm olanların bu fiillerinden dolayı uğradığı zararlar"*ın bu kanunun kapsamı dışında olduğunu söyleyen 5233 sayılı Kanun'a (md. 2/f) gönderme yapmıştır. *"Kanun koyucunun terör örgütüne yardım ve yataklık suçu işleyen kişiler ile terör suçundan mahkûm olan kişileri bu Kanun hükümlerinden faydalandırmamayı amaçladığı"* kanaatinde olan Danıştay, bu kararı onamıştır.

Bay (T)'ye göre ceza konusu olayın tarihi 2000 yılıdır ve olay, kendisinin zarar gördüğü tarihten (1993) çok sonra meydana gelmiştir. Oysa kendisinin zararı, aldığı cezadan bağımsız olarak terör olaylarından kaynaklıdır; derece mahkemeleri bu hususu dikkate almamış ve başvuruçunun iddiasına göre adil yargılanma hakkını ihlal etmiştir. Komisyon, (T)'nin talebini *"terör örgütüne yardım ve yataklık etmek suçundan mahkumiyeti bulunduğu"* gerekçesiyle reddetmiştir. Buna dayanak olarak da *"3713 sayılı Kanunun 1 inci, 3 üncü ve 4 üncü maddeleri kapsamındaki suçlar ile terör olaylarında yardım ve yataklık suçlarından mahkûm olanların bu fiillerinden dolayı uğradığı zararlar"*ın bu Kanun'un kapsamı dışında olduğunu söyleyen 5233 sayılı Kanun'a (md. 2/f) gönderme yapmıştır. *"Kanun koyucunun terör örgütüne yardım ve yataklık suçu işleyen kişiler ile terör suçundan mahkûm olan kişileri bu Kanun hükümlerinden faydalandırmamayı amaçladığı"* kanaatinde olan Danıştay, bu kararı onamıştır.

Örnek Olay – 2 (Grup 2)

Bay (Av), 1990 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. 1991 yılında adli yargı hâkim adayı olarak memuriyete atanmıştır. 2016 yılında OHAL sürecinde 667 sayılı KHK'nın (md. 3) verdiği yetkiyle HSYK, Bay (Av)'ın terör örgütüyle bağlantısı olduğu gerekçesiyle meslekten ihracına karar vermiş ve anılı karar karar aynı yıl kesinleşmiştir.

Bay (Av), 2017 yılında Ankara Barosu'na avukat olarak yazılma talebiyle başvurmuş ve talebi kabul edilmiştir. Adalet Bakanlığı, Baro'nun kayıt işlemine karşı idari yargıda bir dava açmış ve idare mahkemesi bu davayı kabul ederek kayıt işlemini iptal etmiştir. Mahkeme bu kararın gerekçesinde *"1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 1. maddesinde yer alan 'Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir' diyen düzenleme bu mesleğin bir kamu hizmeti olduğunu göstermektedir. 667 sayılı KHK'nın 4. maddesinin (2) numaralı fıkrası, aynı KHK'nın 3. maddesi uyarınca kamu görevinden çıkarılan yargı mensupları ile bu meslekten sayılanların bir daha kamu hizmetinde istihdam edilemeyeceklerini ve bu unvan, sıfat ve meslek adlarına bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamayacaklarını öngörmüştür. Bu bakımdan davacının bir kamu hizmeti olarak avukatlık görevini yerine getirmesine olanak sağlayan baroya kayıt işleminde hukuka uygunluk yoktur."* yorumunda bulunmuştur. Bu karar olağan hukuk yollarında kesinleşmiştir.

Bay (Av), yaptığı bireysel başvuruda, **"kamu hizmetinde istihdam edilme"** kavramının devlete bağlı olarak çalışmayı gerektirmeyen avukatlığı da kapsadığını söylemenin madde metninden türetilmeyeceğini ileri sürmüştür. Bay (Av)'a göre "istihdam edilme" ifadesi bağımlı çalışmayı ifade eder. Bir serbest meslek faaliyeti olan ve herhangi bir işverene bağlı olarak yürütülmeyen avukatlığın her türünü istihdam ilişkisi kapsamında yürütülen bir meslek olarak nitelendirmesi, anlaşılması oldukça güç ve kanunun özünden uzaklaşan bir yorumdur. Bay (Av), bu yorumun adil yargılanma hakkının ihlalini oluşturduğunu ileri sürmüştür.

Örnek Olay – 3 (Grup 3)

Bay (İ), 2014 tarihli belirsiz süreli iş sözleşmesi ile (P) isimli şirkette operasyon direktörü olarak çalışmaya başlamıştır. Bu iş ilişkisi, 2017 yılındaki bir ikale sözleşmesi ile sona ermiştir. Bu sözleşmede yer alan “*Şirket tarafların karşılıklı beklentileri karşılayamaması mevcut görev ve sorumlulukların yürütülmesi esnasındaki görüş ayrılığı ve uyuşmazlıklar yaşanması (veya çalışanın özel sebepleri nedeniyle işten tazminatını alarak ayrılmak istemesi) nedeniyle ikale hazırlamıştır. Şirket çalışana ikalenin ne olduğunu anlatmış, ikale sözleşmesinin kapsamı ve sonuçları konusunda çalışanın her türlü sorularına cevap vermiş ve aydınlatmıştır. Şirket ikaleye icaba ilişkin bildirim ile var olan iş sözleşmesini hiçbir baskı uygulamaksızın ve tamamen çalışanın özgür iradesine bırakarak karşılıklı olarak feshetmek istediğini çalışana iletmiştir.*” hükmünün altında (İ)’nin “karşılıklı beklentileri karşılayamaması ifadesini kabul etmediği” ve “hafta sonu eğitimleriyle ilgili ücretlerini alamadığı” şerhleri düşülmüştür.

Bay (İ), kısa bir süre sonra (P) Şirketi aleyhine iş akdinin feshinin geçersizliğinin tespiti ve işe iade istemli dava açmıştır. Bu dava, “*ikale teklifinin başvurucudan geldiği ve başvurucunun iradesinin fesada uğratıldığının ispat edilemediği*” gerekçesiyle reddedilmiştir.

Bay (İ)’nin işe iade talebiyle açtığı davada ilk derece mahkemesi tarafından davanın kabulüne karar verilirken hatalı değerlendirme neticesi İstinaf Mahkemesince davanın reddine karar verildiğini, ikale sözleşmesi incelendiğinde ikale teklifinin kendisinden gelmediği sabit olmasına rağmen Bölge Adliye Mahkemesi tarafından delilin yanlış değerlendirildiğini, ayrıca sözleşmeyi ihtirazi kayıtla imzaladığını, verilen kararın hukuka aykırı olduğunu belirterek “**adil yargılanma hakkının**”, “**mülkiyet hakkının**” ve “**eşitlik ilkesinin**” ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Örnek Olay – 4 (Grup 4)

Bay (A), (Ş) şirketine ait işyerinde işçi olarak çalışırken bir protesto eylemine katılmıştır. Protestonun nedeni, (Ş) şirketindeki işçilerin aynı iş kolundaki (B) fabrikalarında aynı sendikaya bağlı işçilere göre daha kötü bir toplu iş sözleşmesi koşulları altında çalışmalarıdır. İşçiler üyesi oldukları sendikadan istifa ettiklerini duyurmuşlar, ayrıca daha iyi bir toplu sözleşme imzalanana kadar üretimi durdurduklarını ilan etmişlerdir. Bu eylemlere toplam 4.000 işçi katılmıştır fakat aralarında Bay (A)'nın da bulunduğu 550 işçi sürekli olarak iş bırakmış, diğerleri ise zaman zaman çalışmayı sürdürmüştür.

Bay (A) ve diğer işçiler ile bir kısım tanık beyanlarına göre işverenin hiç kimsenin işten atılmayacağını söylemesi üzerine on üç günün sonunda eylemler sonlandırılmıştır. Eylemin sonlandırılması üzerine eyleme sürekli olarak katıldığı işverence tespit edilen 550 işçi Disiplin Kuruluna sevk edilmiş ve Bay (A)'nın da aralarında bulunduğu 50 kişiye, iş akitlerinin 4857 sayılı İş Kanunu (md. 25/II-g) uyarınca mazeretsiz ve izinsiz işe gelmedikleri ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu (md. 70) uyarınca kanun dışı grev yaptıkları gerekçesiyle haklı nedenle feshedildiği bildirilmiştir.

Bu dava diğer bazı gerekçelerin yanı sıra, esasen "6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 58. maddesinde, '... Toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması hâlinde, işçilerin ekonomik ve sosyal durumları ile çalışma şartlarını korumak veya geliştirmek amacıyla, bu Kanun hükümlerine uygun olarak yapılan greve kanuni grev denir. Kanuni grev için aranan şartlar gerçekleşmeden yapılan grev kanun dışıdır' şeklinde kurala yer verilmiştir. Somut olayda, işyerinde TİS'in imzalanması sırasında çıkan uyuşmazlıkla ilgili bir kanuni grev hakkının kullanılmadığı açıktır." biçiminde bir gerekçeyle reddedilmiş ve anılı karar ilgili iç hukuk yollarının tüketilmesiyle kesinleşmiştir.

Bay (A), bu davada çok sayıda tanık beyanıyla sabit olduğu üzere kendilerine işe dönmeleri hâlinde iş akitlerinin sona ermeyeceği sözünün verildiğini, fakat mezkur beyanların Yargıtay tarafından dikkate alınmadığı gibi bu konuda bir açıklama da getirilmediğini, oysa bunu "söze sadakat, ahde vefa ve güven", "hukuki güvenilirlik", "öngörülebilirlik", işçiler arasında "eşit işlem" ilkesi ile "ayrımcılık yasağı" ilkelerine aykırılık yarattığını ileri sürerek bir bireysel başvuru yapmıştır. Bay (A)'ya göre bu hükümleri dikkate almayan yorum, hakkaniyete uygun yargılanma ve gerekçeli karar hakkının ihlalini oluşturmaktadır.

Örnek Olay – 5 (Grup 5)

Bay (M)'nin ikamet etmekte olduğu ilçede “Hendek Olayları” nedeniyle Mardin Valiliği tarafından 14/3/2016 tarihinde sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. Bu olaylar sırasında evi yıkılan (M) bu zararı için maddi; ayrıca evinden ayrılmak zorunda kalması ile ailevi ve iktisadi düzeninin bozulması nedenleriyle de manevi zararının tazmin edilmesi talebinde bulunmuştur. Açılan tam yargı davasında maddi tazminat talebi kabul edilmiş fakat manevi tazminat talebi “*davacının manevi zararının toplumun diğer bireylerinin uğradığı zararlardan ayrılabilir ve olağan dışı özellikli bir yönünün bulunmadığı, sosyal devlet olma gereklerinin devlet üzerine aşırı yük oluşturarak devleti mali anlamda işlevsiz kılacak şekilde yorumlanmaması gerektiği açık olduğundan davalı idarenin kusursuz sorumluluk ilkesi (nedensellik bağına dayalı olmayan) uyarınca davacının uğradığını ileri sürdüğü manevi zararlarını tazmin sorumluluğunun bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.*” gerekçesiyle reddedilmiştir.

Bay (M), “**hakkaniyete uygun yargılama hakkının**” ihlal edildiği iddiasıyla bir bireysel başvuruda bulunmuştur. Toplumun diğer bireylerinin yaşadığı ortamdan ve evinden ayrılmak zorunda kaldığını, bu sebeple de yoğun stres, kaygı ve ızdırıp durumuyla karşılaştığını söyleyen (M), bu duruma karşın uğradığı zararın özel ve olağan dışı olmadığını söylemesinin makul ve kabul edilebilir bir yorum olmadığını ileri sürmüştür.

EK-8

Başvuru Formunda Kaçınılması Gereken Soyut İfadeler (Kanun Yolu Başvurusu Riski Açısından)

	Yargılama makul süre içerisinde tamamlanmadı.
	Karar adil değildir.
	Kesinleşmiş mahkeme kararı uygulanmadı
	Duruşmalı yargılama yapılmadı.
	Aleni karar ilkesi ihlal edildi.
	Mahkeme, uygulaması gereken kanun hükümlerini dikkate almadan karar verdi.
	Adil yargılanmadım.
	Yargılamayı yapan mahkeme hukuka aykırı bir karar verdi.
	Yargılamada, silahların eşitliği ilkesine saygı gösterilmedi.
	Deliller, mahkeme tarafından yanlış değerlendirildi.
	Mahkeme, bağımsız ve tarafsız değildi.
	Kanun, hatalı yorumlandı.
	Çelişmeli yargılama ilkesine uygun bir yargılama yapılmadı.
	İddialarıma yanıt veren gerekçe sunulmadı.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ**

BİREYSEL BAŞVURU FORMU

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 59 uncu maddesine göre hazırlanmıştır.

Başvuru formunun, İçtüzüğü'nün 59 uncu maddesine uygun olarak düzenlenmesi ve aynı maddede belirtilen belgelerin ya da onaylı örneklerinin başvuru formuna eklenmesi gerekmektedir. Başvuru formu, okunaklı ve başvurunun esasına yönelik özlü bilgileri içerir şekilde resmî dilde hazırlanmalıdır.

I. GENEL BİLGİLER VE DİZİ PUSULASI

A. Başvurucu Sayısı :

B. Başvuru Tarihi :

C. Başvurucunun Anayasa Mahkemesi önünde devam eden başka bir başvurusu varsa numarası:

D. Başvuru Dizi Pusulası

- Başvuruda ileri sürülen iddiaların temellendirilmesi için gerekli görülen belgelerin tarih sırasına göre numaralandırılarak her bir belgenin ana başlıklar hâlinde aşağıdaki kısma yazılması gerekmektedir (İçtüzük 60/3).
- Bireysel başvuru dosyaları kararın verildiği yılı takip eden yıldan başlamak üzere bir (1) yıl sonra imha edilir. Bu nedenle başvuru evrakının onaylı suretlerden oluşturulmasına dikkat edilmesi önerilir.
- Belgelerin eksiksiz ve okunaklı olması gerekmektedir.
- Göndereceğiniz belgelerle ilgili aşağıdaki kurallara **KESİNLİKLE UYULMALIDIR**:
 - * Belgeleri tarih sırasına göre çok kısa ve özlü bir şekilde tanımlayarak düzenleyiniz.
 - * Sayfaları sırasına göre numaralandırınız.
 - * Belgeleri birbirine tutturmak için zımba, ataş, yapıştırıcı bant kullanmayınız.

II. BAŞVURUCU BİLGİLERİ

A. GERÇEK KİŞİ BAŞVURUCU

T.C. Kimlik Numarası

Uyruğu

Adı

Mesleği

Soyadı

Telefon Numaraları

Anne Adı

Elektronik Posta Adresi

Baba Adı

Adresi

Doğum Tarihi

Cinsiyeti

B. TÜZEL KİŞİ BAŞVURUCU

Mersis Numarası

Telefon Numaraları

Unvanı

Kayıtlı Elektronik Posta Adresi

Vergi Numarası

Adresi

Kayıtlı Olduğu Sicil

Sicil Numarası

Temsilcinin Adı ve Soyadı

Temsilcinin T.C. Kimlik Numarası

III. TEMSİLCİ BİLGİLERİ (Bu bölüm sadece temsilciler tarafından doldurulacaktır.)

A. AVUKAT

Adı

Soyadı

Kayıtlı Olduğu Baro

Baro Sicil Numarası

Temsil Olunan Başvurucu/Başvurucular*

Telefon Numaraları

Elektronik Posta Adresi

Adresi

*Başvurucuların tamamının vekili olunmadığı durumlarda doldurulması gerekmektedir.

B. AVUKAT OLMAYAN TEMSİLCİ

T.C. Kimlik Numarası

Adı

Soyadı

Anne Adı

Baba Adı

Doğum Tarihi

Uyruğu

Temsil Olunan Başvurucu/Başvurucular**

Temsil İlişkisi***

Telefon Numaraları

Elektronik Posta Adresi

Adresi

**Başvurucuların tamamının temsilcisi olunmadığı durumlarda doldurulması gerekmektedir.

***Veli, vasi, kayıym veya tüzel kişi temsilcisi olduğunun belirtilmesi ve bu ilişkiye dayanak belgenin eklenmesi gerekmektedir.

Başvuruya Konu Olaylar ve Başvuru Yollarının Tüketilmesine İlişkin Aşamaların Tarih Sırasına Göre Açıklanması (Devamı)

Tarih

Olay ve Olgular

Tarih	Olay ve Olgular

B. Başvuru yollarının tüketildiği veya başvuru yolu öngörülmemişse ihlalin öğrenildiği tarih

1. Başvuruya Konu Nihai Kararı Veren Mahkeme\Mercii\Makam

2. Kararın Tarihi ve Sayısı

Başvuru yollarının tüketilmesine ilişkin nihai kararı veren mercinin belirtilmesi, kararın tarih ve sayısının ayrıca tebliğ veya öğrenme tarihinin yazılması zorunludur (çktüzük 59/2-g).
Tebliğ veya öğrenmeye ilişkin belgenin başvuru formuna eklenmesi gerekmektedir (çktüzük 59/3-d).

3. Tebliğ veya Öğrenme Tarihi

C. Bireysel başvuru kapsamındaki haklardan hangisinin hangi nedenlerle ihlal edildiği ve buna ilişkin gerekçeler ve delillere ait özlü açıklamalar:

Ihlal edildiği iddia edilen hakların ve bunlara ilişkin açıklamaların ilgili kusurlar her bir hak yönünden ayrı ayrı yazılarak bireysel başvuru kapsamındaki güncel ve kişisel haklardan hangisinin/hangilerinin hangi nedenle ihlal edildiği ve buna ilişkin gerekçeler ile deliller özlü bir şekilde açıklanmalıdır (İçtüzük 59/2-d, e).

Haklar

Açıklamalar

Haklar	Açıklamalar

V. DİĞER BİLGİLER

A. MAZERET

Başvuru süresi içinde yapılamamışsa mazerete ilişkin açıklamalar:

Başvurunun mücbir sebep veya ağır hastalık gibi haldü bir mazeret nedeniyle süresinde yapılamadığı durumda mazerete ilişkin belgeler başvuru formuna eklenir ve aşağıdaki kısım doldurulur (İçtüzük 64/2).

Mazeretin Başlangıç Tarihi

Mazeretin Bitiş Tarihi

B. TEDBİR

Tedbir talebi varsa nedenleri:

Başvurucunun yaşamına ya da maddi veya manevi bütünlüğüne yönelik ciddi bir tehlike bulunduğunun anlaşılması üzerine, gerekli tedbirlere resen veya başvuru talebi üzerine karar verilebilir (İçtüzük 73).

Gerektiğinde hâlde tedbir talebinde bulunulması başvurunun sonuçlandırılma sürecinin uzamasına neden olabilir.

C. GİZLİLİK

Kamuya açık belgelerde kimliğin gizli tutulması talebi varsa bunun gerekçesi:

Gereksiz olarak yapılan gizlilik talepleri incelenmeksizin reddedilebilir.

D. ADLİ YARDIM

Adli yardım talebi varsa buna dayanak belgeler:

Adli yardım talebinin kabul edilebilmesi için başvuru kendisi ve ailesinin geçimini önemli ölçüde zor duruma düşürmeksizin, gereken yargılama giderlerini kısmen veya tamamen ödeme gücünden yoksun olması ve talebin dayanaksız olmaması gerekmektedir.

Soyut ve gereksiz bir şekilde ve herhangi bir belgeye dayanmaksızın adli yardım talebinde bulunulması halinde talep incelenmeksizin reddedilebileceği gibi bu durum başvurunun sonuçlandırılma sürecinin uzamasına da neden olabilir.

VI. SONUÇ TALEPLERİ

VII. BEYAN VE İMZA

Başvuru formunda belirtilen bilgilerde ve başvuruyla ilgili koşullarda herhangi bir değişiklik olduğunda bunu Mahkemeye bildireceğimi beyan ederim.

Tarih

Aşağıdaki kısım başvurucu ya da temsilcisi tarafından imzalanmalıdır.

Ad Soyad

İmza(lar)

T.C. ANAYASA MAHKEMESİ

BİREYSEL BAŞVURU FORMU KILAVUZU

Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapmaya karar vermeden önce Anayasa Mahkemesinin www.anayasa.gov.tr internet adresinden de faydalanarak;

- [Anayasa](#)'yı ve özellikle "*Temel Hak ve Ödevler*" başlıklı İkinci Kısım'ı,
- [Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi](#)'ni ve Sözleşme'ye ek Türkiye'nin taraf olduğu protokolleri,
- 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı [Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun](#)'un 45 ila 51. maddeleri,
- 12/7/2012 tarihli ve 28351 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan [Anayasa Mahkemesi İktüzüğü](#)'nün 59 ila 84. maddeleri,
- Bireysel Başvuru Formu Kılavuzu dikkatle okunmalıdır.

Anayasa Mahkemesinin emsal kararlarına <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr> adresinden ulaşılabilir.

Söz konusu metinlere göre bireysel başvuru koşullarının gerçekleştiği düşünülüyorsa bireysel başvuru formu, bu kılavuzdaki açıklamalara uygun ve eksiksiz olarak doldurulup başvuru yapılabilir.

Başvuru formunun 6216 sayılı Kanun ve Anayasa Mahkemesi İktüzüğü'nde öngörülen usul ve esaslara uygun biçimde doldurulmamasının başvurunun reddine yol açabileceği unutulmamalıdır. Bu nedenle başvuru formunun doldurulmasında aşağıdaki hususların gözönünde tutulması gerekmektedir:

- a) Bireysel başvuruların Anayasa Mahkemesi İktüzüğü'nde gösterilen ve Anayasa Mahkemesinin internet sayfasında örneği bulunan Bireysel Başvuru Formu kullanılarak yapılması zorunludur. Başvuru formu haricinde ayrı bir dava dilekçesi ya da bir başvuru dilekçesi doldurulması gerekmemektedir. Başvuru formu kullanılmadan başvuru yapılması hâlinde başvuruculara eksiklik yazısı gönderilmek suretiyle bireysel başvuru formunu usulüne uygun olarak ve eksiksiz bir şekilde doldurmaları başvuruculardan istenmektedir.

- b) Birden fazla başvuru tarafından yapılan başvuruda her bir başvuru için ayrı bir sayfa kullanılarak her başvurucuya ilişkin kişisel bilgilerin ayrı ayrı ve eksiksiz yazılması zorunludur. Başvuru formu, bilgisayar ortamında dolduruluyorsa başvuru ve temsilci bölümlerinin altında yer alan butonlar kullanılarak başvuru veya temsilci sayısı kadar sayfa üretilebilir. Başvuru formu, daktilo veya el yazısı ile dolduruluyorsa formun ilgili alanları yazıcıdan çıktı alınarak ya da fotokopi çekilerek çoğaltılabilir.
- c) Formda istenen bilgiler bu kılavuzdaki talimatlar dikkate alınarak tam ve okunaklı bir şekilde doldurulmalı ve bu form başvuru ya da varsa kanuni temsilcisi veya avukatı tarafından imzalanmalıdır.
- ç) Bireysel başvuru formunun Türkçe dışında bir dille doldurulması hâlinde başvurunun kabul edilmeyeceği gözönünde bulundurulmalıdır.
- d) Başvuru formu el yazısı ile dolduruluyorsa silinmez bir kalem kullanılmalıdır.
- e) Başvuru formu daktilo veya bilgisayar kullanılarak dolduruluyorsa okunaklı bir yazı karakterinin tercih edilmesinin ve yazı tipi boyutunun en az 12 punto seçilmesinin bireysel başvuru formunun incelenmesini kolaylaştıracağı dikkate alınmalıdır.
- f) Başvuru formunda sadece başvurunun esasına yönelik ve başvurunun karara bağlanmasında zorunlu olan özlü bilgilere yer verilmeli; başvuru formu, ekleri hariç 10 sayfayı geçmemelidir.
- g) Başvuru formunda bilgi tekrarı kaçınılmasına dikkat edilmelidir. Sayfa sayısının belirtilenden fazla olması durumunda başvuru formuna "Açıklamalar" kısmının en fazla 10 sayfalık bir özetinin eklenmesi gerekmektedir.
- h) Bireysel başvuru formuna eklenen belgelerin onaylı suretlerden oluşmasına dikkat edilmelidir. Bireysel başvuru dosyalarının kararın verildiği yılı takip eden yıldan başlamak üzere bir (1) yıl sonra imha edileceği gözönünde bulundurulmalıdır.
- ı) Gönderilen belgeler, tarih sırasına göre çok kısa ve özlü bir şekilde tanımlanarak düzenlenmelidir. Sayfaların sırasına göre numaralandırılması ve belgelerin birbirine tutturulması için zımba, ataş, yapıştırıcı bant kullanılmaması gerekmektedir.

Başvuru formuna aşağıdaki bilgilerin yazılması gerekir:

I. GENEL BİLGİLER VE DİZİ PUSULASI

A. Başvurucu Sayısı: Bu kısma başvuru yapan kişi sayısının yazılması gerekir.

A. Başvurucu Sayısı :

B. Başvuru Tarihi: Başvurunun yapıldığı tarihin gün, ay ve yıl şeklinde yazılması gerekmektedir. Başvuru formuyla birlikte harç tahsil makbuzunun Anayasa Mahkemesine, diğer mahkemelere veya yurt dışı temsilciliklerine verildiği tarih başvuru tarihi olarak kabul edilecektir.

B. Başvuru Tarihi :

C. Başvurucunun Anayasa Mahkemesi önünde devam eden başka bir başvurusu varsa numarası: Bu kısma, Anayasa Mahkemesi önünde devam eden başvuru numaralarının yazılması başvuru dosyalarının birlikte veya hızlı incelenmesini sağlayabilir. Daha önce sonuçlanan başvuruların yazılmasına gerek bulunmamaktadır.

C. Başvurucunun Anayasa Mahkemesi önünde devam eden başka bir başvurusu varsa numarası:

D. Başvuru Dizi Pusulası: Başvuruda ileri sürülen iddiaların temellendirilmesi için gerekli görülen belgelerin tarih sırasına göre numaralandırılarak her bir belgenin ana başlıklar hâlinde sayfa numaralarıyla birlikte bu kısma yazılması gerekmektedir. Bu kısım altındaki ilkelere uyulması başvurunun inceleme süresini kısaltacaktır.

D. Başvuru Dizi Pusulası

- Başvuruda ileri sürülen iddiaların temellendirilmesi için gerekli görülen belgelerin tarih sırasına göre numaralandırılarak her bir belgenin ana başlıklar hâlinde aşağıdaki kısma yazılması gerekmektedir (İçtüzük 60/3).
- Bireysel başvuru dosyaları kararın verildiği yıl takip eden yıldan başlamak üzere bir (1) yıl sonra imha edilir. Bu nedenle başvuru evrakının onaylı suretlerden oluşturulmasına dikkat edilmesi önerilir.
- Belgelerin eksiksiz ve okunaklı olması gerekmektedir.
- Göndereceğiniz belgelerle ilgili aşağıdaki kurallara KESİNLİKLE UYULMALIDIR:
 - * Belgeleri tarih sırasına göre çok kısa ve öz bir şekilde tanımlayarak düzenleyiniz.
 - * Sayfaları sırasına göre numaralandırınız.
 - * Belgeleri birbirine tutturmak için zımba, ataş, yapıştırıcı bant kullanmayınız.

II. BAŞVURUCU BİLGİLERİ

A. GERÇEK KİŞİ BAŞVURUCU

T.C. Kimlik Numarası: Formdaki T.C. Kimlik Numarası ile ilgili alana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının 11 rakamdan oluşan T.C. kimlik numaralarını yazmaları gerekmektedir. Türk vatandaşı olmayan başvuru sahipleri bu alanı boş bırakacaklardır.

T.C. Kimlik Numarası

Adı:

Soyadı:

Formun bu alanlarına T.C. vatandaşları nüfus cüzdanlarında yazılı olan ad ve soyadlarını, yabancılar ise pasaportlarında yer alan ad ve soyadlarını yazacaklardır. Başvurucunun geçerli kimlik belgesinde birden fazla adı veya soyadı varsa tamamı forma aktarılmalıdır. Adın ve soyadın değiştirilmeden ve kısaltılmadan yazılması gerekmektedir.

Adı

Soyadı

Anne Adı:

Baba Adı:

Formun bu alanlarına başvuruçular anne ve baba adlarını resmi kayıtlara uygun olarak yazacaklardır. Anne ve baba adının değiştirilmeden ve kısaltılmadan yazılması gerekmektedir.

Anne Adı

Baba Adı

Doğum Tarihi: Bu alana T.C. vatandaşları nüfus cüzdanlarında, yabancılar ise pasaportlarında yer alan bilgileri yazacaklardır. Doğum tarihi gün, ay ve yıl biçiminde yazılmalıdır. Bu bilgilerin nüfus cüzdanında veya pasaportta yer aldığı şekliyle, kısaltılmaksızın ve değiştirilmeksizin yazılması gerekir.

Doğum Tarihi

Cinsiyeti: Bu alana T.C. vatandaşları nüfus cüzdanlarında yazılı olan cinsiyetlerini, yabancılar ise pasaportlarında yer alan cinsiyetlerini yazacaklardır.

Cinsiyeti

Uyruğu: Bu alana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olanlar T.C. kısaltmasını yazabilirler. Yabancı uyruklular, birden fazla uyruğu olanlar, hiçbir devletin uyruğunda olmayanlar ile mülteciler durumlarını belirtir açıklamayı bu alana yazmalıdırlar.

Uyruğu

Mesleği: Başvuruçunun mesleğini, mesleği yoksa durumunu belirten açıklamayı bu alana yazması gerekir.

Mesleği

Telefon Numaraları:

Elektronik Posta Adresi:

Başvuru formundaki telefon numaraları ve elektronik posta adresi ile ilgili kısma, telefon numarası ve elektronik posta adresi varsa yazılmalıdır. Formun bu alanına başvuru numarası sürekli olarak kullandığı, kendisine en kısa zamanda ve en kolay şekilde ulaşılacak ev, iş ve cep telefon numaraları ile elektronik posta adresinin yazması gerekmektedir. Başvurucunun bilgilendirilmesi için bu alanda belirtilen iletişim bilgileri kullanıldığından bunların doğru ve güncel olması önem taşımaktadır. Bu nedenle söz konusu iletişim bilgilerinde meydana gelen değişiklikler en kısa sürede güncellenmelidir.

Telefon Numaraları

Elektronik Posta Adresi

Adresi: Anayasa Mahkemesinin başvuru ile yapacağı her türlü yazışma, tebligat ve bilgilendirme yazıları formda belirtilen yazışma adresine gönderilecektir. Bu nedenle formda belirtilen adresin doğru ve güncel olması gereklidir. Başvuru, bildirdiği adres bilgilerinin yanlış ya da eksik olması veya güncel olmamasından sorumludur. Bu itibarla formda belirtilen adres bilgilerinde bir değişiklik olması durumunda bunun en kısa sürede Anayasa Mahkemesine bildirilip söz konusu bilgilerin güncellenmesi gerekmektedir.

Adresi

B. TÜZEL KİŞİ BAŞVURUCU

Mersis Numarası: Başvurucunun tüzel kişi olması hâlinde Merkezî Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) numarasının forma yazılması gerekir. MERSİS numarası yoksa vergi numarası veya tüzel kişinin kayıtlı olduğu sicilin ve numarasının yazılması gerekmektedir.

Mersis Numarası

Vergi Numarası

Kayıtlı Olduğu Sicil

Sicil Numarası

Unvanı: Bu alana tüzel kişiliğin tesciline ilişkin belgelerde yer alan unvanının yazılması gerekir.

Unvanı

Telefon Numaraları:

Elektronik Posta Adresi:

Başvuru formundaki telefon numaraları ve elektronik posta adresi ile ilgili kısma, telefon numarası ve elektronik posta adresi varsa yazılmalıdır. Formun bu alanına başvuru tüzel kişinin sürekli olarak kullandığı, kendisine en kısa zamanda ve en kolay şekilde ulaşılabilecek iş ve cep telefonu numaralarının yazılması gerekmektedir. Telefon numaraları ile ilgili kısma faks numarasının yazılması hâlinde bunun belirtilmesi gerekmektedir. Başvurucunun bilgilendirilmesinde bu alanda belirtilen iletişim bilgileri kullanıldığından bunların doğru ve güncel olması önem taşımaktadır. Bu nedenle söz konusu iletişim bilgilerinde meydana gelen değişiklikler en kısa sürede güncellenmelidir.

Telefon Numaraları

Kayıtlı Elektronik Posta Adresi

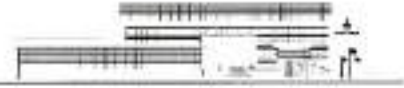
Adresi: Anayasa Mahkemesinin başvuru ile yapacağı her türlü yazışma, tebligat ve bilgilendirme yazıları formda belirtilen yazışma adresine gönderilecektir. Bu nedenle formda belirtilen adresin doğru ve güncel olması gereklidir. Başvuru, bildirdiği adres bilgilerinin yanlış ya da eksik olması veya güncel olmamasından sorumludur. Bu itibarla formda belirtilen adres bilgilerinde bir değişiklik olması durumunda bunun en kısa sürede Anayasa Mahkemesine bildirilip söz konusu bilgilerin güncellenmesi gerekmektedir.

Adresi

Temsilcinin Adı ve Soyadı:

T.C. Kimlik Numarası:

Tüzel kişi adına, başvuru tarihi itibarıyla temsile yetkili kişinin adı ve soyadı ile T.C. kimlik numarasının yazılması ve temsile yetki belgesinin başvuru formuna eklenmesi gerekir. Temsilcinin yabancı olması hâlinde T.C. kimlik numarasının yazılmasına gerek olmadığı dikkate alınmalıdır.

Temsilcinin Adı ve Soyadı

Temsilcinin T.C. Kimlik Numarası

III. TEMSİLCİ BİLGİLERİ

A. AVUKAT

Adı:

Soyadı:

Formun bu alanlarına vekâletnamede yazılı olan ad ve soyadın yazılması gerekir. Adın ve soyadın değiştirilmeden ve kısaltılmadan yazılması gerekmektedir.

Adı

Soyadı

Kayıtlı Olduğu Baro:

Baro Sicil Numarası:

Avukatın kayıtlı olduğu baronun adı ile baro sicil numarası yazılmalıdır.

Kayıtlı Olduğu Baro

Baro Sicil Numarası

Temsil Olunan Başvurucu/Başvurucular: Temsil olunan başvuruçunun adı yazılabilir. Özellikle başvuruçuların tamamının temsilcisi olunmadığı durumlarda temsil olunan başvuruçunun veya başvuruçuların adlarının yazılması gerekmektedir.

Temsil Olunan Başvurucu/Başvurucular*

Telefon Numaraları:

Elektronik Posta Adresi:

Başvuru formundaki telefon numaraları ve elektronik posta adresi ile ilgili kısma, telefon numarası ve elektronik posta adresi varsa yazılmalıdır. Formun bu alanına avukatın sürekli olarak kullandığı, en kısa zamanda ve en kolay şekilde ulaşılacak iş ve cep telefonu

numaralarının yazılması gerekmektedir. Başvurucunun bilgilendirilmesinde bu alanda belirtilen iletişim bilgileri kullanıldığından bunların doğru ve güncel olması önem taşımaktadır. Bu nedenle söz konusu iletişim bilgilerinde meydana gelen değişiklikler en kısa sürede güncellenmelidir.

Telefon Numaraları

Elektronik Posta Adresi

Adresi: Avukat aracılığıyla yapılan başvurularda, avukat ile yapılan yazışmalar ya da ona yapılan tebligatlar başvurucuya yapılmış sayılmaktadır. Anayasa Mahkemesinin başvurucu vekili ile yapacağı her türlü yazışma, tebligat ve bilgilendirme yazıları formda belirtilen yazışma adresine gönderilecektir. Formda bildirilen yazışma adresinin UYAP sistemine kayıtlı adres olmasına dikkat edilmelidir. Başvurucu vekili, bildirdiği adres bilgilerinin yanlış ya da eksik olması veya güncel olmamasından sorumludur. Bu itibarla formda belirtilen adres bilgilerinde bir değişiklik olması durumunda bunun en kısa sürede Anayasa Mahkemesine bildirip söz konusu bilgileri güncellemesi gerekmektedir.

Adresi

B. AVUKAT OLMAYAN TEMSİLCİ

T.C. Kimlik Numarası: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan temsilcilerin 11 rakamdan oluşan T.C. kimlik numaralarını yazmaları gerekmektedir. Türk vatandaşı olmayan temsilciler bu alanı boş bırakacaklardır.

T.C. Kimlik Numarası

Adı:

Soyadı:

Formun bu alanlarına T.C. vatandaşları nüfus cüzdanlarında yazılı olan ad ve soyadlarını, yabancılar ise pasaportlarında yer alan ad ve soyadlarını yazacaklardır. Temsilcinin geçerli kimlik belgesinde birden fazla adı veya soyadı varsa tamamı forma aktarılmalıdır. Ad ve soyadın değiştirilmeden ve kısaltılmadan yazılması gerekmektedir.

Adı

Soyadı

Anne Adı:

Baba Adı:

Formun bu alanlarına temsilciler anne ve baba adlarını resmî kayıtlara uygun olarak yazacaklardır. Anne ve baba adının değiştirilmeden ve kısaltılmadan yazılması gerekmektedir.

Anne Adı

Baba Adı

Doğum Tarihi: Bu alana T.C. vatandaşları nüfus cüzdanlarında, yabancılar ise pasaportlarında yer alan bilgileri yazacaklardır. Doğum tarihi gün, ay ve yıl biçiminde yazılmalıdır. Bu bilgilerin nüfus cüzdanında veya pasaportta yer aldığı şekliyle, kısaltılmaksızın ve değiştirilmeksizin yazılması gerekir.

Doğum Tarihi

Uyruğu: Bu alana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olanlar T.C. kısaltmasını yazabilirler. Yabancı uyruklular, birden fazla uyruğu olanlar, hiçbir devletin uyruğunda olmayanlar ile mülteciler durumlarını belirtir açıklamayı bu alana yazmalıdırlar.

Uyruğu

Temsil Olunan Başvurucu/Başvurucular: Temsil olunan başvurunun adı yazılabilir. Özellikle başvurucuların tamamının temsilcisi olunmadığı durumlarda temsilcisi olunan başvurunun veya başvurucuların adlarının yazılması gerekmektedir.

Temsil Olunan Başvurucu/Başvurucular**

Temsil İlişkisi: Bu kısma veli, vasi, kayyum veya tüzel kişi temsilcisi olduğunun belirtilmesi ve bu ilişkiye dayanak belgenin de forma eklenmesi gerekmektedir.

Temsil İlişkisi***

Telefon Numaraları:

Elektronik Posta Adresi:

Başvuru formundaki telefon numaraları ve elektronik posta adresi ile ilgili kısma, telefon numarası ve elektronik posta adresi varsa yazılmalıdır. Formun bu alanına temsilcinin sürekli olarak kullandığı, kendisine en kısa zamanda ve en kolay şekilde ulaşılacak ev, iş ve cep telefonu numaraları ile elektronik posta adresinin yazması gerekmektedir. Başvuru hakkında bilgilendirilmelerde bu alanda belirtilen iletişim bilgileri kullanıldığından bunların doğru ve güncel olması önem taşımaktadır. Bu nedenle söz konusu iletişim bilgilerinde meydana gelen değişiklikler en kısa sürede güncellenmelidir.

Telefon Numaraları

Elektronik Posta Adresi

Adresi: Anayasa Mahkemesinin başvuru temsilcisi ile yapacağı her türlü yazışma, tebligat ve bilgilendirme yazıları formda belirtilen yazışma adresine gönderilecektir. Bu nedenle formda belirtilen adresin doğru ve güncel olması gereklidir. Başvuru temsilcisi, bildirdiği adres bilgilerinin yanlış ya da eksik olması veya güncel olmamasından sorumludur. Bu itibarla formda belirtilen adres bilgilerinde bir değişiklik olması durumunda bunun en kısa sürede Anayasa Mahkemesine bildirilip söz konusu bilgilerin güncellenmesi gerekmektedir.

Adresi

IV. AÇIKLAMALAR

Başvuru formunun bu bölümü zengin metin formatını desteklemektedir. Form bilgisayar ortamında dolduruluyorsa harici bir kelime işlemciyle oluşturduğunuz metinleri kopyala-yapıştır yöntemi ile ilgili alanlara aktarabilir veya formun kendi metin biçimini kullanabilirsiniz.

A. Başvuruya Konu Olaylar ve Başvuru Yollarının Tüketilmesine İlişkin Aşamaların Tarih Sırasına Göre Açıklanması

Kamu gücünün ihlale neden olduğu iddia edilen işlem, eylem ya da ihmeline dair olayların tarih sırasına göre özetinin yapılması ve başvuru yollarının tüketilmesine ilişkin aşamaların tarih sırasına göre yazılması gerekmektedir. Bu alanda; bireysel başvuru öncesinde başvuru konusu edilen kamu gücü işlemine karşı hangi başvuru yollarına gidildiğinin ve buralardan elde edilen sonuçların, başka bir anlatımla başvuru yollarının tüketilmesine ilişkin aşamaların ve neticelerinin belirtilmesi gerekmektedir. Bireysel başvuru konusu bir hak ve özgürlüğün kamu gücünün hangi işlem, eylem ya da ihmali nedeniyle ihlal edildiğine ilişkin olayların tarih sırasına bağlı kalınarak açık ve özet bir şekilde aktarılması gerekmektedir.

IV. AÇIKLAMALAR

A. Başvuruya Konu Olaylar ve Başvuru Yollarının Tüketilmesine İlişkin Aşamaların Tarih Sırasına Göre Açıklanması

Kamu gücünün ihlale neden olduğu iddia edilen işlem, eylem ya da ihmeline dair olayların özetli ve başvuru yollarının tüketilmesi aşamalarının tarih belirtilerek sırasına göre yazılması zorunludur. (MADDE 392 Ç.B.)

Tarih Olay ve Olgular

Tarih	Olay ve Olgular

B. Başvuru Yollarının Tüketildiği veya Başvuru Yolu Öngörülmemişse İhlalin Öğrenildiği Tarih

Bireysel başvuru yapılmadan önce ihlale neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmüş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının tüketilmiş olması gerekir. Bu nedenle başvuru yapılmadan önce bu yolların tüketilip tüketilmediği ve mevcut kararın kesinleşmiş olup olmadığı değerlendirilmelidir.

1. Başvuruya Konu Nihai Kararı Veren Mahkeme\Merci\Makam

Bu alanda ihlale neden olan olaya ilişkin kesin (son karar) kararı veren mahkeme, merci veya makamın yazılması gerekmektedir. Başvuru konusu bir mahkeme kararıysa son kararı veren ilk derece, istinaf ya da temyiz mahkemesinin hangisi olduğu, varsa dairesinin gösterilmesi gerekir.

1. Başvuruya Konu Nihai Kararı Veren Mahkeme\Merci\Makam

2. Kararın Tarih ve Sayısı

Başvuruya konu kesin kararın (başvuru yollarının tüketildiğini gösteren en son karar) tarihi ile esas ve karar numaraları yazılmalıdır.

2. Kararın Tarih ve Sayısı

3. Tebliğ veya Öğrenme Tarihi

İhlale neden olduğu iddia edilen kesin karar ya da işlem tebliğ edilmişse tebliğ tarihinin, tebliğ edilmemişse tefhim tarihinin, tebliğ veya tefhim yoksa öğrenme tarihinin belirtilmesi gerekmektedir. Tebliğ veya öğrenmeye ilişkin belge varsa başvuru formuna eklenmelidir.

3. Tebliğ veya Öğrenme Tarihi

C. Bireysel Başvuru Kapsamındaki Haklardan Hangisinin Hangi Nedenlerle İhlal Edildiği ve Buna İlişkin Gerekçeler ve Delillere Ait Özlü Açıklamalar

Bireysel başvuru kapsamındaki güncel ve kişisel haklardan hangisinin hangi nedenle ihlal edildiği, buna ilişkin gerekçeler ve delillere ait özlü açıklamalar ile ihlal edildiği iddia edilen temel haklar ve bunlara ilişkin açıklamaların birbiriyle ilişkilendirilerek ayrı ayrı yapılması gerekmektedir.

Bu alanda başvuru, Anayasa ile güvence altına alınan haklarından hangisinin ya da hangilerinin ihlal edildiğini açık ve özet bir şekilde ifade etmeli; şikâyetlerinin Anayasa'nın hangi maddelerine dayandığını belirtmelidir.

Anayasa ile güvence altına alınan haklarından hangisinin ihlal edildiği "*Haklar*" başlığı altına ayrı ayrı, karşılıklarına bu hakların hangi nedenle ihlal edildiğinin açık ve özet bir şekilde yazılması gerekmektedir. Ayrıca başvuru konusu edilen kamu gücünün işlem, eylem ya da ihmaline dair olayların hangi temel hakkı ihlal ettiğine ilişkin bağlantının kurulup açıklanması gerekmektedir. Başvuru gerekçelerini açık, sade ve anlaşılır bir şekilde delilleriyle birlikte ortaya koymalıdır.

Şayet başvuru birden fazla Anayasal hak ihlali iddiası varsa her bir şikâyete ait açıklamayı ayrı ayrı yapması gerekmektedir.

Bu alanda başvuru kamu gücü kullanılarak kişisel ve güncel bir hakkının ihlal edildiğini ve mağduriyetinin başvurunun yapıldığı sırada da sürdüğünü gerekçeleriyle birlikte açıklaması gerekir. Başvurunun Anayasa Mahkemesince kabul edilebilmesi için bir temel hakkı şahsen ve doğrudan zedeleyen bir kamu gücü işleminin varlığı ve bu ihlal nedeniyle meydana gelen mağduriyetin başvuru yapıldığı sırada da devam ediyor olması gerekmektedir. Bu nedenle başvuru konusu bireysel işlemlerle bir temel hakkı şahsen ve doğrudan etkilenmeyen kişilerin başvuruları kabul edilemez bulunup reddedilmektedir.

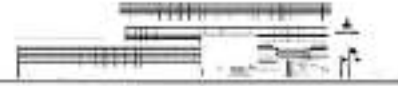
C. Bireysel başvuru kapsamındaki haklardan hangisinin hangi nedenlerle ihlal edildiği ve buna ilişkin gerekçeler ve delillere ait özlü açıklamalar:

İhlal edildiği iddia edilen hakları ve bunlara ilişkin açıklamaların ilgili konulara her bir hak için birden ayrı ayrı yazarak bireysel başvuru kapsamındaki güncel ve kişisel haklardan hangisinin hangisinin hangi nedenle ihlal edildiği ve buna ilişkin gerekçeler ile deliller özlü bir şekilde açıklamakla ilgili 197-4'tür.

Haklar

Açıklamalar

Haklar	Açıklamalar
<input type="text"/>	<input type="text"/>

V. DİĞER BİLGİLER

A. MAZERET

Başvuru, süresi içinde yapılamamışsa mazerete ilişkin açıklamaların bu kısma yazılması gerekmektedir. Başvurunun başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemişse ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekmektedir. Bununla beraber başvuru süresinin mücbir sebep veya ağır hastalık gibi haklı bir mazeret nedeniyle kaçırılması hâlinde mazeretin kalktığı tarihten itibaren en geç on beş gün içinde mazerete ilişkin açıklamaları da içeren başvuru formu ve eklerinin yanı sıra mazereti ispatlayan belgelerle birlikte başvuru yapılabilir. Bu alana mazeretin başlangıç ve bitiş tarihinin de yazılması gerekir. Başvurunun mücbir sebep veya ağır hastalık gibi haklı bir mazeret nedeniyle süresinde yapılamadığı durumda mazerete ilişkin belgeler başvuru formuna eklenir.

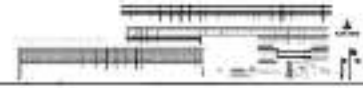
Anayasa Mahkemesinin adli tatile tabi olmadığı ve adli tatil süresince başvuru süresi ile diğer sürelerin işlemeye devam ettiği gözönünde bulundurulmalıdır.

A. MAZERET	Başvuru süresi içinde yapılamamışsa mazerete ilişkin açıklamalar: <small>Başvurunun mücbir sebebi veya ağır hastalık gibi haklı bir mazeret nedeniyle yapılamadığı durumda mazerete ilişkin belgeler başvuru formuna eklenir ve aşağıdaki alan doldurulur (Ekteki 64/2).</small>
	<div style="border: 1px solid black; height: 80px; width: 100%;"></div>
	Mazeretin Başlangıç Tarihi <input type="text"/>
	Mazeretin Bitiş Tarihi <input type="text"/>

B. TEDBİR

Bu alana tedbir talebi varsa nedenleri yazılmalıdır. Başvurucunun yaşamına ya da maddi veya manevi bütünlüğüne yönelik ciddi bir tehlike bulunduğu anlaşırsa üzerine gerekli tedbirlere resen veya başvurucunun talebi üzerine karar verilebilir. Geremediği hâlde tedbir talebinde bulunulması başvurunun sonuçlandırılma sürecinin uzamasına neden olabilir. Tedbir talebinin gerekçesinin açıkça yazılması gerekmektedir.

B. TEDBİR	Tedbir talebi varsa nedenleri: <small>Başvurucunun yaşamına ya da maddi veya manevi bütünlüğüne yönelik ciddi bir tehlike bulunduğu anlaşırsa üzerine, gerekli tedbirlere resen veya başvurucunun talebi üzerine karar verilebilir (Ekteki 73).</small>
	<div style="border: 1px solid black; height: 80px; width: 100%;"></div>
	<small>Geremediği hâlde tedbir talebinde bulunulması başvurunun sonuçlandırılma sürecinin uzamasına neden olabilir.</small>

C. GİZLİLİK

Kamuya açık belgelerde kimliğin gizli tutulması talebi varsa bunun gerekçesi yazılmalıdır. Gerekçesiz olarak yapılan gizlilik talepleri incelenmeksizin reddedilebilir. Komisyonların kabul edilemezlik kararı verilen başvurularda gizlilik taleplerini karara bağlamayacakları dikkate alınmalıdır. Bu alanda başvuruçunun varsa kamuya açık belgelerde kimliğinin gizli tutulması talebinin olup olmadığını belirtmesi gerekir. Kimliğinin açıklanmasını istemeyen başvuruçu, yargılamanın aleniyeti ilkesinin istisnası niteliği taşıyan bu talebinin gerekçesini bildirmelidir. Anayasa Mahkemesi, kimliğin saklı tutulması taleplerini istisnai durumlarda ve ancak gerekçesini haklı bulursa kabul edebilir.

C. GİZLİLİK	Kamuya açık belgelerde kimliğin gizli tutulması talebi varsa bunun gerekçesi:
	<small>Gerekçesiz olarak yapılan gizlilik talepleri incelenmeksizin reddedilebilir.</small>
	<div style="border: 1px solid black; height: 80px;"></div>

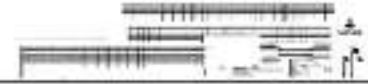
D. ADLİ YARDIM

Adli yardım talebinin kabul edilebilmesi için başvuruçunun kendisi ve ailesinin geçimini önemli ölçüde zor duruma düşürmeksizin, gereken yargılama giderlerini kısmen veya tamamen ödeme gücünden yoksun olması ve talebin dayanaksız olmaması gerekmektedir. Adli yardım talebi varsa buna ilişkin belgelerin eklenmesi gerekmektedir. Soyut ve gerekçesiz bir şekilde ve herhangi bir belgeye dayanmaksızın adli yardım talebinde bulunulması hâlinde talep incelenmeksizin reddedilebileceği gibi bu durum başvurunun sonuçlandırılma süresinin uzamasına da neden olabilir.

D. ADLİ YARDIM	Adli yardım talebi varsa buna dayanak belgeler:
	<small>Adli yardım talebinin kabul edilebilmesi için başvuruçunun kendisi ve ailesinin geçimini önemli ölçüde zor duruma düşürmeksizin, gereken yargılama giderlerini kısmen veya tamamen ödeme gücünden yoksun olması ve talebin dayanaksız olmaması gerekmektedir.</small>
	<small>Soyut ve gerekçesiz bir şekilde ve herhangi bir belgeye dayanmaksızın adli yardım talebinde bulunulması hâlinde talep incelenmeksizin reddedilebileceği gibi bu durum başvurunun sonuçlandırılma süresinin uzamasına da neden olabilir.</small>
	<div style="border: 1px solid black; height: 80px;"></div>

VI. SONUÇ TALEPLERİ

Bu alanda başvuruçu nihai taleplerini maddeler hâlinde belirtmelidir. Duruşma, keşif ve bilirkişi incelemesi yapılması, ihlal kararı verilmesi, yeniden yargılama yapılması, tazminat ve yargılama giderlerine hükmedilmesi vb. isteklerin belirtilmesi gerekmektedir.

VI. SONUÇ TALEPLERİ

VII. BEYAN VE İMZA

Formun doldurulduğu tarihin gün, ay ve yıl biçiminde yazılması gereklidir. Bununla birlikte başvurunun yapıldığı tarihin başvurunun 6216 sayılı Kanun'da gösterilen yerlerce kaydının yapıp başvurucaya alındı belgesinin verildiği gün olduğu bilinmelidir.

Başvuru formu başvuruca ya da temsilcisi tarafından imzalanmalıdır. İmzalı asıl nüshasının 6216 sayılı Kanun'da gösterilen yerlere ibraz edilmesi gerekmektedir. Formun imzasız olması ya da asıl nüsha olmaması durumunda başvuru işleme konulmayacağından formun ilgili mercie tesliminden önce bu hususların kontrol edilmesinde yarar vardır.

Başvuru formunda yer alan beyanların ya da sunulan belgelerin doğru olmaması başvurucaunun sorumluluğunu doğurabilecektir. Ayrıca bireysel başvuru hakkının açıkça kötüye kullanıldığının veya bireysel başvuru amacıyla bağdaşmayacak surette hakaret, tehdit ya da tahrik edici bir üslup kullanıldığının tespit edilmesi hâlinde Anayasa Mahkemesi başvuruca aleyhine, yargılama giderlerinin dışında, 2.000 (iki bin) Türk lirasından fazla olmamak üzere disiplin para cezasına hükmedebilir. Başvuru formunda belirtilen bilgilerde ve başvuruya ilgili koşullarda herhangi bir değişiklik olduğunda bu durumun Anayasa Mahkemesine bildirilmesi gerekmektedir.

VII. BEYAN VE İMZA

Başvuru formunda belirtilen bilgilerde ve başvuruya ilgili koşullarda herhangi bir değişiklik olduğunda bunu Mahkemeye bildireceğimi beyan ederim.

Tarih

Aşağıdaki kısım başvuruca ya da temsilcisi tarafından imzalanmalıdır.

Ad Soyad

İmza(lar)

EKLER:

Bireysel başvuru forumunun yukarıda belirtildiği şekilde doldurulmasından sonra aşağıdaki belgelerin de forma eklenmesi gerekmektedir.

a) Kanuni temsilci veya avukat vasıtasıyla takip edilen başvurularda başvurucuyu temsile yetkili olduğuna dair mevzuata uygun belge.

b) Harcın ödendiğine dair belge (Adli yardım talebi varsa bu belgeye gerek olmayacağı gözönünde bulundurulmalıdır.). Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 62. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu'na bağlı tarifede belirtilen bireysel başvuru harcının maliye veznesine veya Anayasa Mahkemesine yatırılması gerekmektedir. Başvurucuların Anayasa Mahkemesine gönderecekleri evrakın masrafı haricinde ayrıca posta gideri avansı yatırmaları veya pul göndermeleri zorunluluğu bulunmamaktadır.

c) Başvuru bizzat yapılmış ise başvurucunun kimliğini tespiti yarar resmî belgenin onaylı örneği (Başvurucunun kimliğini tespiti yarar herhangi bir resmî belgenin suretinin olması yeterlidir.).

ç) Tüzel kişi adına kanuni temsilcinin başvurusu hâlinde başvuru tarihi itibarıyla temsile yetkili olduğunu gösteren resmî belgenin onaylı örneği

d) Nihai karar ya da işlemi öğrenme tarihini gösteren belge (Tebliğ veya tefhim edilmeyen kararlara ilişkin olarak öğrenme tarihinin bildirilmesi yeterlidir. Bu durumda belge eklenmesine gerek bulunmamaktadır.)

e) Başvuruda ileri sürülen hak ihlali iddialarını temellendirecek belgelerin onaylı örnekleri (İlgili mevzuat gereği suret çıkarma yetkisi bulunan kişi veya makamlarca onaylı örneklerinin başvuru formuna eklenmesi yeterlidir.)

f) Tazminat talebi varsa uğranılan zarar ve buna ilişkin belgeler

g) Olağan ve olağanüstü kanun yolu başvuru dilekçelerinin onaylı örnekleri

ğ) Başvuru süresinde yapılamamışsa varsa mazereti ispatlayan belgeler

h) Adli yardım talebi varsa başvurucunun yargılama giderlerini karşılayabilecek durumda olmadığını gösteren mali durumuna ilişkin belgeler ile mevzuatta adli yardım talebinde bulunabilmek için öngörülen diğer belgeler

Başvurucu, yukarıda belirtilen belgeleri herhangi bir nedenle sunamaması hâlinde bunun gerekçelerini belirterek varsa buna ilişkin bilgi ve belgeleri başvuru formuna ekler. Anayasa Mahkemesi, mazereti kabul etmesi hâlinde ve gerekli gördüğü takdirde bu bilgi ve belgeleri resen toplar.

FORMUN TESLİMİ VE SONRASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bu kılavuzdaki açıklamalar doğrultusunda hazırlanan başvuru formu, harç tahsil makbuzu ile birlikte mahkemelere veya yurt dışı temsilciliklerine ya da bizzat Anayasa Mahkemesine teslim edildiğinde başvuruculara veya temsilcilerine bir alındı belgesi verilmektedir. Bu alındı belgesindeki tarih, bireysel başvurunun yapıldığı tarihi gösterir. Bu belgenin başvuru tarihi ile ilgili herhangi bir ihtilaf olması durumunda ibrazı gerekeceğinden saklanması önemlidir.

Mahkemeler ya da yurt dışı temsilciliklerine teslim edilen başvuru formu ve ekleri gerekli kayıt işlemleri yapıldıktan sonra elektronik ve fiziki ortamda Anayasa Mahkemesine ulaştırılır.

Ayrıca dava ve diğer yargılama işlemlerinin elektronik ortamda gerçekleştirildiği hâllerde UYAP kullanılarak form ve ekindeki veriler kaydedilir ve saklanır. Bu makamlar tarafından başvuru formu ve eklerinin kabul edilebilirlik ya da esasına ilişkin herhangi bir inceleme ya da değerlendirme yapılmaz.

Form ve ekindeki belgeler Anayasa Mahkemesine ulaştığında Mahkemece başvurunun kayda alındığı hususu ve başvuru numarası başvuruca bildirilecektir.

Başvuru formunun tesliminden sonra aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

a) Başvuru evrakında herhangi bir eksiklik bulunması hâlinde eksikliğin giderilmesi için başvuruca veya varsa temsilcisine ya da avukatına on beş günü geçmemek üzere bir süre verilerek eksikliğin tamamlanması Anayasa Mahkemesince talep edilecektir. Anayasa Mahkemesince istenen belgelerin süresinde teslim edilmesi gerekmektedir. Bildirilen sürede eksikliğin tamamlanmaması durumunda başvurunun idari yönden reddine karar verilir. Bu karara yedi gün içinde itiraz edilebilir. Başvurucuların idari ret kararlarına itiraz edebilmeleri için bu yöndeki iradelerini ortaya koyan dilekçelerini süresi içinde Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Bürosuna teslim etmeleri ya da yerel mahkemeler veya yurt dışı temsilcilikler aracılığı ile göndermeleri yeterli olup yeniden Bireysel Başvuru Formu doldurmaları ve harç yatırmaları gerekmemektedir.

b) Başvuruyla ilgili olarak Anayasa Mahkemesince istenen belgeler mahkemeler veya yurt dışı temsilcilikler aracılığıyla gönderilebileceği gibi Anayasa Mahkemesinin aşağıda belirtilen adresine de bizzat teslim edilebilir. Eksiklik bildirimlerine karşı verilecek cevap dilekçelerinde de yukarıda yazılı yöntemlerin kullanılması gerekmektedir. Belirtilen usul haricinde mektup, posta, elektronik posta vb. yollarla gönderilen belgeler kabul edilmeyecek ve işleme alınmayacaktır.

c) Anayasa Mahkemesi ile yapılan her türlü yazışmada başvurucaunun adı, soyadı, T.C. kimlik numarası ile kendisine bildirilen başvuru numarasının belirtilmesi gerekmektedir.

ç) Anayasa Mahkemesi, başvurucaun her aşamada başvurusuna ilişkin ilave belge, bilgi veya tamamlayıcı açıklamalar talep edebilir. Talep hâlinde, istenenlerin belirtilen sürelerde sunulması zorunludur.

d) Anayasa Mahkemesi başvuruca tarafından yazılı veya telefon, faks, elektronik posta vb. yollarla yapılan başvuru süreciyle ilgili bilgi edinme taleplerine cevap vermemektedir. Başvuruca ilişkin aşamalar [e-Devlet](#) sistemi üzerinden takip edilebilir.

e) Anayasa Mahkemesine şahsen yapılacak başvurular ile belge sunumlarının aşağıdaki adrese yapılması gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesi Başkanlığı
Ahlatlıbel Mahallesi
İncek Şehit Savcı Mehmet Selim Kiraz Bulvarı
No: 4 Posta Kodu: 06805
Çankaya / Ankara - Türkiye

EK 11: VARSAYIMSAL OLAY

(K) Sendikası ile Türkiye Cam, Çimento ve Toprak Sanayi İşverenleri Sendikası arasında yürütülen 24. Dönem Toplu İş Sözleşmesi Görüşmeleri'nde anlaşma sağlanamaması üzerine Kristal-İş Sendikası tarafından 20.06.2014 tarihinde greve gidilmiştir. Grev, altı şirketi ve on ayrı fabrikayı ilgilendirmekte ve cam sektörünün tüm alt sektörlerini (düz cam, otomotiv camı, cam ev eşyası, şişe, cam elyaf, ısıya dayanıklı camlar vb.) kapsamaktadır.

Bakanlar Kurulunun 27.06.2014 tarihli ve 2903 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 25.06.2014 tarihli kararıyla "Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları Anonim Şirketine bağlı işyerlerinde Kristal-İş Sendikası tarafından uygulanmakta olan grevin genel sağlığı ve millî güvenliği bozucu nitelikte görüldüğünden 60 gün süreyle ertelenmesi" kararlaştırılmıştır.

Bu kararın iptal edilmesi için (K) Sendikası tarafından Danıştay Onuncu Dairesi'ne E.2014/3628 sayılı dosya üzerinden dava açılmış ve yürütmenin durdurulması talep edilmiştir.

Yürütmenin durdurulması talebi Danıştay Onuncu Dairesi tarafından 16.07.2014 tarihinde oy çokluğuyla reddedilmiştir. Karar gerekçesinde, grev uygulanan iş yerlerinde ülkemizin cam üretiminin %90'ının gerçekleştirildiği ve davalı Başbakanlıkça gönderilen Ekonomi Bakanlığı'nın, Milli Savunma Bakanlığı'nın, Sağlık Bakanlığı'nın ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği'nin yazılarında, uygulanan grevin genel sağlığı ve millî güvenliği bozucu etkisinin olduğu yönünde görüş bildirdikleri dikkate alındığında (K) sendikasının ileri sürdüğü hususların erteleme kararının yürütülmesinin durdurulmasını gerektirecek nitelikte görülmediği belirtilmiştir.

İki üye, uygulanmakta olan grevin millî güvenliği ve genel sağlığı bozucu nitelikte olduğunu ortaya koyan geçerli ve inandırıcı kanıtların bulunmadığı ve kararın kanunda öngörülmemiş ekonomik sebeplere dayalı olarak alındığını belirterek karara muhalif kalmışlardır. Muhalif üyeler, a) grev hakkının sadece yasada sayılan nedenlere dayanılarak ertelenebileceği; ekonomik, siyasi veya başka bir gerekçeyle erteleme kararı alınmasının mümkün bulunmadığı b) birçok temel hak ve özgürlüğün kullanımının sınırlanmasına veya yasaklanmasına sebep olarak gösterilen millî güvenlik ve genel sağlık kavramlarına ilişkin bir tanım bulunmadığı, soyut ve belirsiz olan bu kavramların geniş yorumlanmasının bu gerekçelerle hemen hemen bütün grevlerin ertelenmesine yol açacağı c) millî güvenlik kavramının Danıştay Onuncu Dairesi'nin 19.04.2006 tarihli ve E.2003/6134, K.2006/2551 sayılı, genel sağlık kavramının 15.10.1997 tarihli ve E.1995/6497, K.2005/3777 sayılı kararlarında tanımlandığı d) Anayasal bir hak ve işçi açısından güvence niteliğinde olan grev hakkının kullanılması nedeniyle üretimin bir süre durmasının millî güvenliği ve/veya genel sağlığı nasıl ve ne şekilde bozduğunun açık ve tereddüde yer bırakmayacak şekilde ortaya konulması ve bu yapılırken ölçülülük ilkesi ile demokratik toplum gereklerinin dikkate alınması gerektiği şeklinde değerlendirmede bulunmuşlardır.

İLGİLİ HUKUK

Anayasa'nın "Grev hakkı ve lokavt" kenar başlıklı 54. maddesinin (5) numaralı fıkrası şöyledir:

“Grev ve lokavtın yasaklandığı hallerde veya ertelendiği durumlarda ertelemenin sonunda, uyuşmazlık Yüksek Hakem Kurulunca çözülür. Uyuşmazlığın her safhasında taraflar da anlaşarak Yüksek Hakem Kuruluna başvurabilir. Yüksek Hakem Kurulunun kararları kesindir ve toplu iş sözleşmesi hükmündedir.”

18.10.2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun “Grev ve lokavtın ertelenmesi” kenar başlıklı 63. maddesi şöyledir:

“(1) Karar verilmiş veya başlanmış olan kanuni bir grev veya lokavt genel sağlığı veya milli güvenliği bozucu nitelikte ise Bakanlar Kurulu bu uyuşmazlıkta grev ve lokavtı altmış gün süre ile erteleyebilir. Erteleme süresi, kararın yayımı tarihinde başlar.

(2) Erteleme kararının yürürlüğe girmesi üzerine, 60 ıncı maddenin yedinci fıkrasına göre belirlenen arabulucu, uyuşmazlığın çözümü için erteleme süresince her türlü çabayı gösterir. Erteleme süresi içerisinde taraflar aralarında anlaşarak uyuşmazlığı özel hakeme de götürebilir.

(3) Erteleme süresinin sonunda anlaşma sağlanamazsa, altı iş günü içinde taraflardan birinin başvurusu üzerine uyuşmazlık Yüksek Hakem Kurulunca çözülür. Aksi takdirde işçi sendikasının yetkisi düşer.”

06.01.1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun “Yürütmenin durdurulması” kenar başlıklı 27. maddesinin (2) ve (7) numaralı fıkralarının ilgili kısımları şöyledir:

“(2) (Değişik fıkra: 02/07/2012-6352 S.K./57.md.) Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler. Uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerin yürütülmesi, savunma alındıktan sonra yeniden karar verilmek üzere, idarenin savunması alınmaksızın da durdurulabilir. Yürütmenin durdurulması kararlarında idari işlemin hangi gerekçelerle hukuka açıkça aykırı olduğu ve işlemin uygulanması halinde doğacak telafisi güç veya imkânsız zararların neler olduğunun belirtilmesi zorunludur. ...

(7) Yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar; Danıştay dava dairelerince verilmişse konusuna göre İdari veya Vergi Dava Daireleri Genel Kurullarına, ... kararın tebliğini izleyen günden itibaren yedi gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere itiraz edilebilir. İtiraz edilen merciler, dosyanın kendisine gelişinden itibaren yedi gün içinde karar vermek zorundadır. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.”

EK -12: VARSAYIMSAL OLAY

Doktor (D) olay tarihinde İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesinde doktor olarak görev yapmaktadır. 15.05.2008 tarihinde Doktor (D)'nin evindeki boya işlerini yapan A.Y. ile polis memurları arasında sokakta kimlik gösterme meselesi yüzünden bir tartışma meydana gelmiştir. Doktor (D) da bu tartışmaya dâhil olunca polis memurları her iki şahsı yakalayıp ekip aracına bindirerek haklarında adli işlem başlatmıştır. Doktor (D) hakkında İzmir Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen 2008/45308 sayılı soruşturma sonunda 28.05.2008 tarihinde görevi yaptırmamak için direnme suçundan Asliye Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır. İzmir 4. Asliye Ceza Mahkemesince yapılan yargılama sonucunda 02.6.2009 tarihli kararla Doktor (D)'nin üzerine atılı suçu işlediğine dair yeterli delil elde edilemediğinden beraatine karar verilmiştir. Kararın temyiz edilmesi sonucu Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 25.12.2012 tarihli ilamı ile beraat kararı onanmıştır.

Doktor (D) 16.05.2008 tarihinde polis merkezinde avukatı olduğu halde şüpheli sıfatıyla verdiği ifadesinde, 15.5.2008 tarihinde çalıştığı hastaneden evine gitmek üzere çıktığını, evinin boya işlerini yapan A.Y.'nin telefonda polislerin kendisine kimlik sorduğunu söylediğini, A.Y. ve polis memurlarının bulunduğu yere geldiğinde polisler "bir sorun mu var" diye sorduğunu, bunun üzerine polislerin "sen kimsin" diyerek kimlik sorduklarını, doktor olduğunu söyleyince doktor kimliğini istediklerini, doktor kimliğinin henüz çıkmadığını söyleyip doktor kaşesini gösterdiğini, bu sırada polislerden birinin A.Y.'yi tokatlayarak ekip otosuna bindirdiğini, buna tepki göstererek "ne yapıyorsunuz" deyince polislerden birinin kendisine de 6-7 kez tokatla vurduğunu ve kendisini de ekip otosuna bindirdiklerini, ekip otosunun içinde kendilerine sinkaflı küfürler edildiğini, araçla 100-150 metre ileride bulunan boş bir araziye götürülüp burada araçtan indirilerek kafasına ve karnına tekmelerle vurulduğunu, yaklaşık 10-15 dakika kötü muameleye maruz kaldığını, daha sonra tekrar ekip otosuna bindirildiğini, araçta da sinkaflı küfürler edildiğini, "...demek Diyarbakırlısın, adında Deniz. Sen üniversitede az dayak yedin herhalde, doktor oldun da bir şey mi oldun" denilerek polis memurlarınca aşağılandığını, ekip otosuyla karakola getirildikten sonra nezarethaneye konulduğunu, burada da elbiseleri çıkartıldıktan sonra birkaç kez darp edildiğini, daha sonra Bornova Trafik Hastanesi'ne götürüldüğünü, oradan da acilen Tepecik SSK Hastanesi Acil Servis Polikliniği'ne sevk edildiğini, dayak nedeniyle çok ağrıların olduğunu ve psikolojik travma yaşadığını, kendisini darp edip hakaret ve tehdit eden polis memurlarından şikayetçi olduğunu beyan etmiştir.

Doktor (D) 21.05.2008 tarihinde polis başmüfettişine avukatı nezaretinde müşteki sıfatıyla verdiği ifade de, 16.05.2008 tarihinde polis merkezinde verdiği ifadeye ilaveten ekip otosunda boş araziye götürüldükleri sırada çakır gözlü polis memurunun kendisine "Senin memurluğumu yakacağım, Baran'ı öldürene ne oldu ki? Bize bir şey olmaz, altı ay önce yasa değişti, mukavemet derim alırım, cebine uyuşturucu koyar alırım, bana karşı geldi derim alırım" diyerek tehdit ettiğini, ayrıca polis merkezi nezarethanesinde çırılçıplak soyulduğunu, elleri başının üstüne koydurularak etrafında döndürüldüğünü, olaydan sonra 4-5 gün hastanede yattıktan sonra rapor verilerek taburcu olduğunu belirtmiştir.

Doktor (D) 04.07.2008 tarihinde 2008/46325 sayılı soruşturma kapsamında İzmir Cumhuriyet Savcısına avukatı nezaretinde müşteki sıfatıyla verdiği ifade de yukarıda

bahsedilen beyanlarını tekrar etmiş, nezarethaneye alındıklarında kendisini soyduklarını, “kaşe göstermek nasılmış doktor” diyerek tokat attıklarını beyan etmiştir.

Doktor (D)'nin şikâyetçi olduğu polis memurları hakkında İzmir 1. Sulh Ceza Mahkemesinde (E.2008/1675) yapılan yargılamada, Doktor (D) önceki beyanlarını tekrarlayarak davaya katılma talebinde bulunmuştur.

RAPORLAR

Doktor (D)'nin olay tarihi olan 15.05.2008'de Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yapılan muayenesi sonucu hazırlanan genel adli muayene formuna göre; boyunda, kafada, kulak arkalarında, sırtında ve tüm vücudunda ağrı şikâyetinin olduğunu belirttiği, yapılan muayenesinde, sağ ön parietal bölgede hiperemi, sol occipital bölgede hiperemi, sol kaş üzerinde 5 cm'lik hiperemi, sağ frontal bölgede hiperemi, sağ kaş üzerinde yaklaşık 1 cm'lik ekimotik alan, sağ göz altında ve sol kulak altında ekimotik alanlar, sağ trokoidal hassasiyet ve hiperemi, sol uyluk ve sol kruriste yumuşak doku travması ile uyumlu bulgular tespit edildiği, hastanın hayati tehlikesinin bulunmadığı ve basit tıbbi müdahale ile iyileşebilecek lezyonlara sahip olduğu anlaşılmıştır.

Doktor (D) Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden 20.05.2008 tarihinde taburcu olurken düzenlenen epikriz raporunda, 15.05.2008 tarihinde düzenlenen rapordaki bulgular aynen tekrar edilmiş ve ortopedik muayenesinde darp cebir izlerinin dışında patolojik bulguya rastlanmadığı bildirilmiştir.

KAMU GÖREVLİLERİ HAKKINDAKİ İŞLEMLER

Doktor (D)'nin şikâyetine konu olan polis memurları hakkındaki kötü muamele iddialarına ilişkin evrak, İzmir Cumhuriyet Başsavcılığının 26/5/2008 tarihli ayırma kararı ile 2008/46325 soruşturma numarasına kaydedilerek soruşturmaya başlanmıştır.

Yürütülen soruşturma sonunda İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 10.10.2008 tarih ve E. 2008/41920 sayılı iddianamesi ile polis memurları M.D., T.Ç., ve Ö.İ. hakkında “Zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması suretiyle kasten yaralama” suçundan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 256. maddesi delaletiyle 86/2,3-d, 53/1-2 maddeleri gereğince cezalandırılmaları istemiyle kamu davası açılmıştır. İddianamede, “Şüpheli polis memurlarının 'görevli memura direnme' iddiası nedeniyle Doktor (D)'yle birlikte A.Y adlı şahsı zorla ekip otosuna bindirdikleri, şahısları doğrudan karakola götürmeyerek boş bir araziye götürerek araçtan indirip tekme tokat dövdükleri, yere düşen Doktor (D) ve A.Y'ye yaralama kastı altında zor kullanma şartları oluşmadığı halde vurdukları, karakol nezarethanesine götürüldükten sonra burada da şahısların dövüldükleri, almış oldukları darbeler nedeniyle baş, boyun, sırt, ayak, üst dudak ve dirsek bölgelerinde raporlarda tarif edilen sıyrık, ekimoz ve yara berelerin oluştuğu, yine doktor raporları ve adli tıp raporuna göre yaralanmaların basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikte olduğu, her üç şüphelinin anlatılan fiil ve eylemleri ile zor kullanma sınırlarını aşarak kasten yaralama suçunu işledikleri sabit görülerek” cezalandırılmaları talep edilmiştir.

Doktor (D)'nin sövme ve aşağılama suretiyle kendisine hakaret edildiği iddiasına ilişkin olarak yapılan soruşturma sonunda, 10/10/2008 tarihinde İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından “şüphelilerin hakaret suçunu işlediklerine dair, müştekilerin soyut iddiası dışında haklarında kamu davası açmaya yeter ve inandırıcı tanık ya da

başkaca somut deliller elde edilemediğinden" ek kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmiştir. Doktor (D)'nin bu karara itiraz ettiğine dair dosya içinde herhangi bir belgeye rastlanmamıştır.

Polis Memurları Hakkında Açılan Disiplin Soruşturması

16.05.2008 tarihinde İzmir Emniyet Müdürlüğü tarafından polis memurları hakkında idari tahkikat başlatılmıştır. Bu kapsamda İzmir Valiliği tarafından Emniyet Genel Müdürlüğü'ne yazılan yazı ile tahkikat yapılması için Polis Başmüfettişi görevlendirilmesi istenmiştir. Polis Başmüfettişi tarafından yapılan soruşturma sonucunda hazırlanan 09.06.2008 tarih ve 08/51 sayılı disiplin soruşturma raporunda, polis memuru Ö.İ.'nin doktor D'yi darp edip, hakaret ettiğine dair delil elde edilemediğinden hakkında "ceza tayinine mahal *olmadığına*" karar verilmesi, polis memurları M.D. ve T.Ç.'nin, Doktor (D)'yi gerek yakalama sırasında zor kullanma sınırını aşarak ve gerekse yakalama ile Bornova Polis Merkezi'ne teslim süresi içindeki aşamada basit tıbbi müdahale ile iyileşebilecek şekilde döverek yaralanmasına neden oldukları anlaşıldığından, Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün 7/A-1 maddesi gereğince haklarında "12 ay kademe ilerlemesinin durdurulması" yönünde disiplin cezası verilmesi istenmiştir. Ancak dosya içerisinde İl Polis Disiplin Kurulunca polis memurları hakkında verilmiş bir karara rastlanmamıştır.

ANLATIMLAR

Sanıklardan Ö.İ. kovuşturma aşamasında yaptığı savunmasında, " *Olay tarihinde kimlik gösterme meselesi nedeniyle A.Y. adlı şahıs hakkında işlem yapmak üzere şahsı ekip aracına bindirmeye çalıştıklarını, bu sırada Doktor (D)'nin da kendilerine bağırıp çağırmaya başladığını, bunun üzerine Doktor (D)'yi da ekip aracına bindirdiklerini, Doktor (D)'nin araç içerisinde taşkınlık yapması üzerine ellerine kelepçe taktıklarını, araca bindirdikleri şahısları kesinlikle boş araziye götürüp dövmediklerini, karakola geldikten sonra kendisinin araç içerisinde kaldığını, karakola girmediğini, müştekiler hakkında verilen doktor raporlarını kabul etmediğini, Doktor (D) Tepecik Hastanesinde çalıştığı için arkadaşları tarafından taraflı rapor tanzim edildiğini*" beyan etmiştir.

Sanıklardan T.Ç. kovuşturma aşamasında yaptığı savunmasında, " *Olayın diğer sanık Ö.İ.'nin anlattığı gibi gerçekleştiğini, kendisinin ekip aracını kullanırken Doktor (D)'nin arkadan saldırdığını, Doktor (D)'nin iki elini kaldırdığını, daha sonra Doktor (D)'ye kelepçe taktıklarını, bu sırada Doktor (D)'nin yaralanmış olabileceğini, bir arkadaşlarının ekip aracında kaldığını, M.D. adlı arkadaşı ile birlikte şahısları gözlem odasına götürdüklerini, doktor raporlarını ve suçlamaları kabul etmediğini*" söylemiştir.

Sanık M.D. mahkemede yaptığı savunmasında, " *A.Y. adlı şahıs hakkında işlem yaparken Doktor (D)'nin yanlarına gelerek agresif hareketlerde bulunduğunu, kimlik sorunca kimlik göstermek istemediğini, bir kaşe gösterdiğini, şahısları boş arsaya götürüp darp etmediklerini, karakolda üst araması yapılırken Doktor (D)'nin göstermek istemediği kimliğinin üzerinden çıktığını, Doktor (D) raporlarını kendi çalıştığı hastaneden aldığı için raporları kabul etmediğini*" beyan etmiştir.

Diğer müşteki A.Y. mahkemede verdiği ifadesinde, " *Doktor (D)'nin evinin tamirat ve dekorasyon işlerini yaptığını, olay günü dışarıda malzemelerin gelmesini beklediği sırada polis memurlarının kendisine kimlik sorduklarını, kimliğini polislere verdiğini, kimlik sorgulaması devam ederken Doktor (D)'nin yanlarına gelerek " bu şahıs benim evimin işlerini yapıyor, bir sorun mu var" diye sorduğunu, bunun üzerine polislerin "sen*

kimsin, kim oluyorsun' diyerek Doktor (D)'ye da kimlik sorduklarını, Doktor (D) kimlik yerine doktor kaşesini gösterince kimliğini çıkarmasını istediklerini, Doktor (D)'ye "Adı Deniz'miş, ayrıca Diyarbakırlı" dediklerini, bu sırada kendisine vurduklarını, Doktor (D) tepki gösterince ona da vurduklarını, daha sonra kendilerini ekip otosuna bindirerek boş bir arsaya götürdüklerini, önce Doktor (D)'yi indirip dövdüklerini, sonra da kendisini indirip dövdüklerini, karakola götürüp çıtırçıplak soyduktan sonra tekrar dövdüklerini, sınaflı şekilde sövdüklerini, fotoğraflarını çekip bunu arkadaşlarımıza göstereceğiz dediklerini" belirtmiştir.

KARAR (KOVUŞTURMA NETİCESİNDE)

İzmir 1. Sulh Ceza Mahkemesince polis memurları hakkında yapılan yargılama sonucunda verilen 04.07.2013 tarihli kararda, "Sanık polis memurlarının olay tarihinde her iki müştekidenden kaynaklanan haksız bir kışkırtma, hakaret ve görevliye etkin direnme gibi eylemler söz konusu olmaksızın, kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle gerek yakalama esnasında ve gerekse Bornova Polis Merkezine teslim aşamasında kamunun tanıdığı zor kullanma yetkisini keyfi biçimde aşarak her iki müştekiyi doktor raporunda belirtildiği şekilde darp edip yaraladıkları, müştekiler beyanı, doktor raporları, idari tahkikat sonucu tanzim olunan müfettiş raporu ve tüm dosya kapsamı ile anlaşıldığından, eylemin zor kullanma yetki sınırları içerisinde gerçekleştiğine dair dosya kapsamı ile bağdaşmayan savunmaya itibar edilmeyerek sabit görülen eylemlerinden dolayı hüküm fıkrasında belirtildiği şekilde cezalandırılmalarına karar vermek gerekmiştir, denilerek polis memurlarının 5237 sayılı Kanun'un 256/1, 86/3-d maddeleri gereğince 9 ay hapis cezası ile cezalandırılmalarına, sanıklara verilen cezanın nevi ve miktarı, sabıkasız olmaları, sanıkların kişilik özellikleri, ileride tekrar suç işlemekten çekinmesine sebep olacağı, olay nedeniyle müştekinin dosyaya yansıyan ve talep edilen maddi bir zararının bulunmaması ve sanıkların hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesini talep etmeleri nazara alınarak" gerekçesiyle sanıklar hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiştir.

Doktor (D) hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı yapmış olduğu itirazın reddedilmesi ve ret kararının tebliğ edilmesi sonrasında, olay tarihinde yürürlükte olan mevzuat uyarınca ve süresi içerisinde AYM'ye başvuru yapmak amacıyla hazırlıklara başlamıştır.